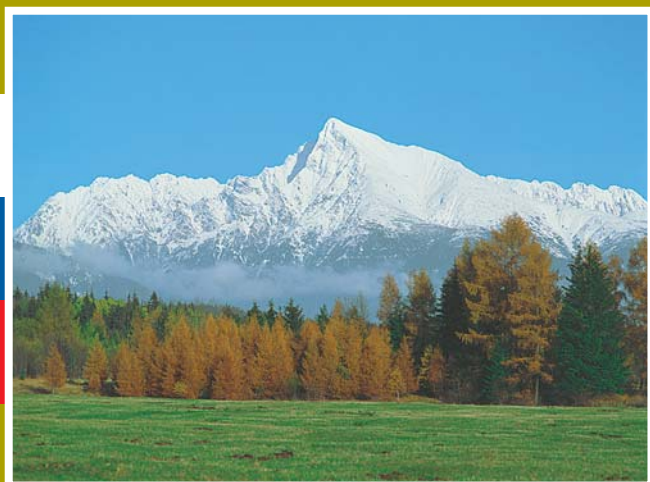

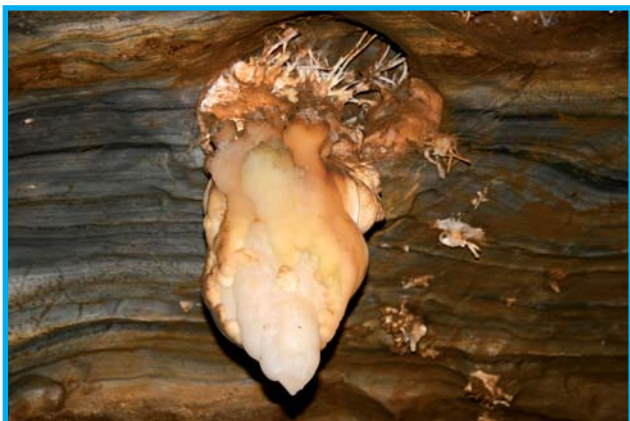
**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2009**

**Slovenská agentúra
životného prostredia**

Vláda SR uznáva právo na priaznivé životné prostredie zaručené každému občanovi štátu Ústavou Slovenskej republiky a súčasne zdôrazňuje našu všeobecnú povinnosť a zodpovednosť za starostlivosť o životné prostredie.

Programové vyhlásenie vlády SR (2010)

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

• ENVIRONMENTÁLNA POLITIKA

Ochranu prírody vláda SR považuje za zásadnú oblasť pre celkový vývoj spoločnosti, preto k využívaniu prírodných zdrojov bude pristupovať racionálne a obozretne, s dôrazom na ochranu biodiverzity a zásad trvalo udržateľného rozvoja.

Vláda SR v záujme transparentnej ochrany prírody a krajiny obnoví Ministerstvo životného prostredia SR v pôvodnom rozsahu, posilní jeho autoritu tak vo sfére starostlivosti o životné prostredie, ako aj pri tvorbe a uplatňovaní environmentálnych ekonomických nástrojov.

Vláda SR považuje zdroje pitnej vody za najväčšie prírodné bohatstvo, a preto sa zameria na ich ochranu. V záujme naplnenia tohto cieľa zastaví plánovanú výstavbu ropovodu cez Žitný ostrov. Vláda SR vytvorí jasné pravidlá a prehodnotí kompetencie v povoľovaní ťažobnej činnosti (bane, štrkoviská), ktoré majú vplyv na kvalitu zdrojov podzemných vôd. Prioritne sa vláda SR zameria na napájanie obcí na verejné vodovody a budovanie kanalizácií a čističiek odpadových vôd v regiónoch s vysokou zásobou podzemných a povrchových vôd. Budovanie vodovodov a kanalizácií bude smerovať do regiónov, kde táto infraštruktúra nie je vybudovaná.

Vláda SR zabezpečí prehodnotenie rozsahu chránených území podľa svojich medzinárodných záväzkov, možností spoločnosti a ekonomickej situácie krajiny. Stanoví pravidlá obmedzenia vlastníckych práv k pozemkom pri zavedení jasných pravidiel vzťahov medzi ochranou prírody a vlastníkmi na základe dialógu medzi vlastníkmi, ochranármi a vedeckou obcou.

Vláda SR navrhne protipovodňové opatrenia, ktoré umožnia udržať vodu v prírode a znížia následky povodní. Vypracuje stratégiu protipovodňových opatrení na Slovensku. Na dobudovanie a sfunkčnenie protipovodňových systémov využije hlavne fondy EÚ. Vláda SR zabezpečí trvalú údržbu malých vodných tokov na územiach ohrozených povodňami a určí ich správcovstvo. Prioritne sa zameria na územia, ktoré sú najviac ohrozené.

Vláda SR uskutoční reorganizáciu vodného hospodárstva, pričom sa vláda SR zameria na racionalizáciu výkonov a služieb.

Vláda SR zmení slovenskú legislatívu tak, aby bola zabezpečená účasť verejnosti na rozhodovacom procese v záležitostiach životného prostredia v duchu Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám. Samospráva dá spolurozhodovaciu právomoc pri ťažbe a skládkach a zásadne zvýši účinnosť boja proti nelegálnemu ukladaniu odpadu.

Vláda SR prehodnotí environmentálnu politiku zodpovedajúcu členstvu v EÚ a aktuálnym environmentálnym výzvam. V domácom i medzinárodnom kontexte vláda SR začne robiť proaktívnu environmentálnu politiku, ktorá je v záujme občanov a ich životného prostredia a nie jeho znečisťovateľov, a to najmä v oblasti nakladania s odpadom tak, aby sme menej skladovali a viac zhodnocovali. Prehodnotí rozsah a mieru poplatkov a odvodov v oblasti životného prostredia.

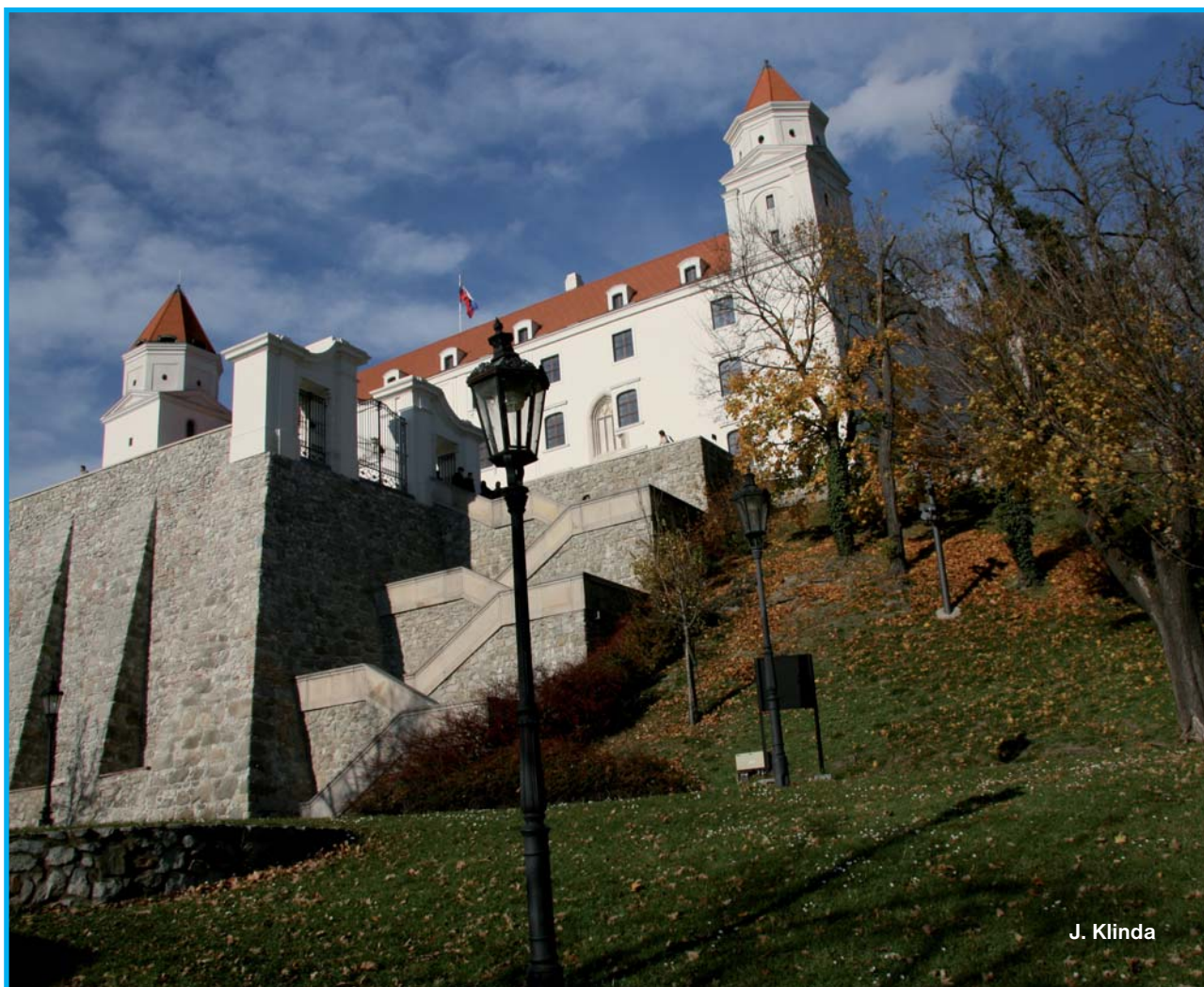
Vláda SR zavedie transparentné kritériá pri rozdeľovaní kvót CO₂ vo verejnom záujme a zabezpečí transparentný predaj voľných jednotiek. Pri zonácii chránených území vrátane Tatier bude vláda SR podporovať takú zonáciu, ktorá umožní rozvoj turizmu, ale neohrozí chránené biotopy.

Vláda SR po analýze činnosti Recyklačného fondu prehodnotí jeho fungovanie a existenciu. So samosprávou a odbornou verejnosťou spracuje návrh na transparentné a efektívne zhodnocovanie a likvidáciu odpadu.

Vláda SR bude venovať zvýšenú pozornosť likvidácii starých environmentálnych záťaží. Určí priority a postup pri ich odstraňovaní a legislatívne garantuje 10 % príjmu Environmentálneho fondu na odstránenie starých záťaží.

Vláda SR zavedie dôslednú a transparentnú kontrolu používania fondov EÚ a preverí doterajšiu realizáciu projektov.

Vláda SR podporí environmentálnu výchovu a vzdelávanie v školskej i mimoškolskej sfére a zabezpečí systematické zvyšovanie environmentálnej zodpovednosti obyvateľov Slovenskej republiky.

J. Klinda

Orgány štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia (ďalej len starostlivosť o životné prostredie) sú:

- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
- krajské úrady životného prostredia
- obvodné úrady životného prostredia
- Slovenská inšpekcia životného prostredia

§ 1 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z.z.
o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie...

• ENVIRONMENTÁLNA ORGANIZÁCIA

Ústredným orgánom štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia (ďalej len „starostlivosť o životné prostredie“) v zmysle § 16 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov vrátane:

- ochrany prírody a krajiny,
- vodného hospodárstva, ochrany akosti a množstva vôd a ich racionálneho využívania,
- ochrany ovzdušia, klimatického systému Zeme a ozónovej vrstvy Zeme,
- obchodovania s emisnými kvótami,
- ekologických aspektov územného plánovania,
- odpadového hospodárstva,
- obalov a odpadov z obalov,
- posudzovania vplyvov na životné prostredie,
- zabezpečovania jednotného informačného systému o životnom prostredí a plošného monitoringu,
- geologického výskumu a prieskumu,
- ochrany a regulácie obchodu s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín,
- geneticky modifikovaných organizmov,
- rybárstva s výnimkou hospodárskeho chovu rýb,
- integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania životného prostredia,
- hodnotenia a stratégie obmedzovania environmentálnych rizík chemických látok,
- prevencie závažných priemyselných havárií,
- environmentálneho označovania výrobkov,
- environmentálne orientovaného riadenia a auditu,
- bilancovania zásob nerastov, zisťovania, registrácie, zabezpečovania a likvidácie starých banských diel a ich následkov,
- ochrany pred povodňami,
- zabezpečovania environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie,
- riadenia, koordinácie, implementácie, zabezpečenia prípravy realizácie a kontroly realizácie environmentálnych programov podporovaných zo štátneho rozpočtu, fondov Európskej únie a iných zdrojov a podpory zlepšenia environmentálnej infraštruktúry v rámci plnenia úloh súvisiacich s hlavnými cieľmi podpory regionálneho rozvoja

je **Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR)**.

MŽP SR ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie najmä:

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

- a) vypracúva environmentálne koncepcie a návrhy zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov,
- b) vykonáva štátnu správu starostlivosti o životné prostredie v rozsahu ustanovenom osobitnými predpismi,
- c) vykonáva štátny dozor,
- d) riadi a kontroluje výkon štátnej správy starostlivosti o životné prostredie, ktorú vykonávajú krajské úrady životného prostredia (ďalej len „krajský úrad“) a Slovenská inšpekcia životného prostredia (ďalej len „inšpekcia“), plní funkciu ich zriaďovateľa a preskúmava ich rozhodnutia,
- e) zriaďuje osobitné odborné organizácie a stále alebo dočasné pracovisko krajského úradu a obvodného úradu životného prostredia (ďalej len „obvodný úrad“) mimo sídla krajského a obvodného úradu, a dáva súhlas krajskému úradu na zriadenie osobitných odborných organizácií a zakladá iné právnické osoby,
- f) zabezpečuje v spolupráci s príslušnými ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy odbornú prípravu zamestnancov krajského úradu, obvodných úradov, inšpekcie a obcí, ako aj overovanie ich kvalifikačných predpokladov na výkon niektorých funkcií,
- g) overuje odbornú spôsobilosť a vydáva osvedčenie o odbornej spôsobilosti zamestnancov a iných osôb podľa osobitných predpisov,
- h) v rozsahu vymedzenej pôsobnosti zabezpečuje aj úlohy súvisiace s dojednávaním a vykonávaním medzinárodných zmlúv, s rozvojom medzištátnych vzťahov a medzinárodnej spolupráce vrátane úloh, ktoré pre SR vyplývajú z medzinárodných zmlúv, ako aj z jej členstva v medzinárodných organizáciách,
- i) zabezpečuje medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu environmentálneho rozvoja v rámci trvalo udržateľného rozvoja,
- j) vypracúva návrhy opatrení starostlivosti o životné prostredie a na obmedzovanie vplyvov poškodzovania životného prostredia, zabezpečuje a kontroluje ich realizáciu,
- k) plní funkciu riadiaceho alebo sprostredkovateľského orgánu a platobnej jednotky pre environmentálne programy a projekty vrátane vypracúvania programov, zabezpečovania výberu projektov a využívania finančných prostriedkov,
- l) vytvára podmienky pre vedecko-výskumnú činnosť v organizáciách riadených ministerstvom, analyzuje a hodnotí jej výsledky, vytvára podmienky pre ich uplatnenie a koordinuje zapájanie vedecko-výskumných pracovísk do dvojstrannej a mnohostrannej medzinárodnej a výskumnej spolupráce,
- m) sprístupňuje informácie o životnom prostredí.

V rozsahu svojej pôsobnosti ministerstvo zriaďuje rozpočtové a príspevkové organizácie a zakladá iné právnické osoby.

príloha č. 1 k rozhodnutiu ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 25. januára 2010 č. Z/2010-1-10.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

MINISTER

Každý je povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, predchádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie.

§ 17 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb.
o životnom prostredí

• ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO

V Zbierke zákonov SR boli v roku 2009 za oblasť životného prostredia uverejnené: 4 zákony, 8 vyhlášok a 1 opatrenie.

• Zákony

- Zákon č. 286/2009 Z.z. o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 287/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 384/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení zákona č. 515/2008 Z.z.
- Zákon č. 386/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

• Vyhlášky MŽP SR

- Vyhláška MŽP SR č. 30/2009 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 133/2006 Z.z. o požiadavkách na obmedzovanie emisií prchavých organických zlúčenín unikajúcich pri používaní organických rozpúšťadiel v regulovaných výrobkoch
- Vyhláška MŽP SR č. 314/2009 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MŽP SR č. 338/2009 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší
- Vyhláška MŽP SR č. 434/2009 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Strážovské vrchy
- Vyhláška MŽP SR č. 435/2009 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dubnické štrkovisko
- Vyhláška MŽP SR č. 436/2009 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Senianske rybníky
- Vyhláška MŽP SR č. 438/2009 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Laborecká vrchovina,
- Vyhláška MŽP SR č. 439/2009 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica

• Opatrenia

- Opatrenie MŽP SR č. 235 z 12. mája 2009, ktorým sa mení opatrenie MŽP SR č. 318/2004 Z.z. o úprave dispozičných oprávnení správcov majetku štátu v zriaďovateľskej pôsobnosti MŽP SR pri nakladaní s majetkom štátu.

Ekosystém je funkčná sústava živých a neživých zložiek životného prostredia, ktoré sú navzájom spojené výmenou látok, tokom energie a odovzdávaním informácií a ktoré sa vzájomne ovplyvňujú a vyvíjajú v určitom priestore a čase.

§ 3 zákona č. 17/1992 Zb.
o životnom prostredí

• ENVIRONMENTÁLNA TERMINOLÓGIA

• Slovenská terminologická sieť

V roku 2007 z iniciatívy Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre preklad za podpory Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku vznikla **Slovenská terminologická sieť (STS)**. Cieľom STS je zvyšovať úroveň slovenského jazyka zjednocovaním jeho odborného názvoslovía, sústreďovaním a sprístupňovaním najnovších poznatkov z oblasti terminológie a organizovaním spolupráce jej tvorcov.

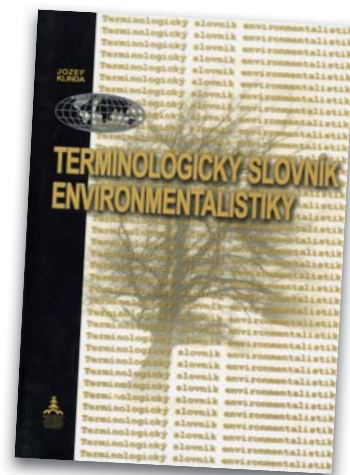
STS je založená na otvorenej spolupráci rovnoprávných účastníkov, má nepolitický, dobrovoľný a neziskový charakter. Je otvorená jednotlivcom ako aj inštitúciám EÚ a SR, ministerstvám, vedeckým a výskumným organizáciám, školám, mimovládny organizáciám ako aj súkromnému sektoru. Členom STS sa môže na základe podanej žiadosti o členstvo stať každý, kto má záujem prispieť k naplneniu cieľom STS.

Práca STS vychádza z nasledovnej štruktúry:

- konferencia členov
- riadiaci výbor
- pracovné skupiny
- expertná skupina
- sekretariát

Slovenskú terminologickú sieť tvoria v súčasnosti nasledovné pracovné skupiny:

- Pracovná skupina v oblasti životného prostredia
- Pracovná skupina v oblasti poľnohospodárstva
- Pracovná skupina v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky
- Pracovná skupina pre právnu terminológiu.

Pracovné skupiny sú vytvorené podľa charakteru úloh a môžu sa ne obrátiť všetci, ktorí majú problémy s terminológiou v kompetencii príslušnej pracovnej skupiny.

Členmi **Pracovnej skupiny v oblasti životného prostredia** sú zástupcovia Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR, Slovenskej agentúry životného prostredia, Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Jazykovedného ústavu SAV a Odboru slovenského jazyka Generálneho riaditeľstva EK pre preklad. Činnosť pracovnej skupiny sa riadi ročným plánom činnosti a jej fažiskom v roku 2009 bola práca na revízii správnosti prekladov anglických terminov do slovenského jazyka v rámci slovníka GEMET - Multijazyčného environmenálneho slovníka Európskej environmentálnej agentúry.

Jednou z aktivít STS je aj sprístupňovanie terminologických databáz a prekladových slovníkov. Ide o systematickú činnosť, otvorenú všetkým odborným inštitúciám s možnosťou prezentovať svoje výstupy práce v oblasti terminológie a sprístupniť ich tak na široké využívanie. (<http://ec.europa.eu/dgs/translation/sts/>)

Prehľad slovníkov a databáz prístupných cez internetovú stránku STS:

- Slovensko-anglický a anglicko-slovenský prekladový slovník z krajiny ekológie (http://ec.europa.eu/dgs/translation/sts/files/rozne/Slovník_Aj-Sk_Krajinna-Ekologia.pdf)
- Výkladový terminologický slovník elektronických komunikácií - 2010 (anglicko-slovenský) (<http://www.vus.sk/iecd/new/Vyklad.asp>)
- Terminologická databáza európskych inštitúcií IATE v 23 jazykoch (<http://iate.europa.eu/>)
- Slovenská terminologická databáza (<http://data.juls.savba.sk/std/>)
- Výkladový slovník spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ (<http://www.uvtip.sk/slovak/uvtip/iseu/index.php?page=id021>)
- AGROVOC - viacjazyčný poľnohospodársky tezaurus (<http://aims.fao.org/en/pages/593/sub?myLanguage=SK>)

- GEMET – Multijazyčný environmenálny slovník Európskej environmentálnej agentúry (<http://glossary.eea.europa.eu/EEAGlossary/>)
- Terminologický slovník ekológie a environmentalistiky (<http://gep.szm.com/09%20slovník/slovník.html/>)
- Terminologický slovník biológie rastlín (<http://www.kbg.fpv.ukf.sk/slovník/>)
- Veľký slovník cudzích slov online (<http://www.cudzieslova.sk/slovník/>)
- Slovník cudzích slov (<http://slovníkcudzichslov.eu/>)
- Terminologický slovník v oblasti vnútorných vecí (http://www.minv.sk/?terminologicky_slovník)

• Terminologická komisia MŽP SR

Na základe uznesenia vlády SR č. 399/1997 k návrhu na zriadenie terminologických komisií pri ministerstvách a ostatných ústredných orgánoch štátnej správy SR bola rozhodnutím ministra ŽP zriadená Terminologická komisia MŽP SR. Terminologická komisia je expertný a koordinačný poradný orgán, ktorého úlohou je sledovať, ustaľovať a obohacovať slovenskú environmentálnu terminológiu.

Členmi terminologickej komisie sú ministrom ŽP menovaní zástupcovia MŽP SR, SAŽP, Úradu verejného zdravotníctva SR a Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV.

Komisia v rámci svojej pôsobnosti:

- vytvára odborné podmienky pre ustaľovanie, úpravu a používanie odborných termínov v rámci environmentalistiky,
- podáva vysvetlenia o terminologických otázkach v rámci environmentalistiky,
- rieši otázky spojené s určovaním zásad na ustaľovanie, úpravu a používanie odbornej environmentálnej terminológie v slovenskom jazyku,
- zabezpečuje zverejňovanie odsúhlasených štandardizovaných odborných termínov environmentalistiky vo Vestníku MŽP SR,
- spolupracuje s odbornými jazykovednými inštitúciami ako aj inými terminologickými komisiami.

ENVIROTERMINOLÓGIA

- **priestor /space/**
objem akejkoľvek ohraničenej formy hmoty (entity – veci, bytosti, útvaru skutočnosti/vedomia)
- **prostredie /milieu, surroundings/**
obsah ohraničenej časti priestoru, vyjadrený určitou kvalitou (zložením)
- **životné prostredie (syn. environment) /environment/**
taká časť prostredia, ktorá vytvára podmienky na existenciu života organizmov a je predpokladom ich vzniku a vývoja
- **životné prostredie druhu organizmu (syn. environment druhu organizmu)**
taká časť životného prostredia, ktorá vytvára podmienky na existenciu konkrétneho druhu organizmu a je predpokladom vzniku a vývoja tohto druhu
- **životné prostredie exempláru organizmu (syn. environment exempláru organizmu)**
taká časť životného prostredia druhu organizmu, ktorá vytvára podmienky na existenciu jeho konkrétneho exempláru a je predpokladom jeho vzniku a vývoja
- **životné prostredie človeka (syn. environment človeka)**
taká časť životného prostredia, ktorá vytvára podmienky na existenciu človeka ako druhu a je predpokladom jeho vzniku a vývoja
- **životné prostredie osoby (syn. environment osoby)**
taká časť životného prostredia človeka, ktorá vytvára podmienky na existenciu konkrétnej osoby a je predpokladom jej vzniku a vývoja
- **neživotné prostredie /abiotic milieu, surroundings/**
taká časť prostredia, ktorá nevytvára podmienky na existenciu života organizmov, ani predpoklady pre ich vznik a vývoj
- **environmentalistika /environmentalistics/**
odvetvie ľudskej činnosti cieľavedome zamerané na starostlivosť o životné prostredie človeka so snahou o zachovanie života a životného prostredia aj ostatných organizmov
- **environmentalizmus /environmentalism/**
teória o vzťahoch medzi spoločenským vývojom a životným prostredím človeka, o možnostiach a podmienkach jeho vzniku a vývoja v ňom a o závislosti jeho existencie od neho
- **environmentológia (syn. environtológia/environmentonómia) (Environmental Science) /environmentology/**
vedný odbor skúmajúci životné prostredie človeka, jeho zmeny spôsobené najmä ľudskou činnosťou v miestnom, regionálnom až globálnom rozsahu, ako aj zjavné a predpokladané dôsledky týchto zmien a ich príčiny
- **environmentalista /environmentalist/**
osoba, ktorá sa uvedomele a cieľavedome stará o životné prostredie človeka
- **environmentálna situácia /environmental situation/**
situácia, ktorá vyjadruje v určitom čase a v miestnom, regionálnom až globálnom rozsahu stav životného prostredia človeka a stav starostlivosti o toto životné prostredie
- **ekológia /ecology/**
veda o vzťahoch živých organizmov k ich životnému prostrediu, ako aj o vzťahoch medzi týmito organizmami navzájom

Hodnotenie vplyvov na životné prostredie je komplexné zistenie, opísanie a vyhodnotenie predpokladaných vplyvov strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie.

§ 3 písm. b/ zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

• POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V roku 2009 uplynulo **15 rokov** od prijatia prvej právnej úpravy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie v podmienkach SR a síce **zákona č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie**. Tento zákon za dobu svojej účinnosti (od 1.9.1994 do 31.1.2006) si vyžiadala len jednu novelizáciu. Od prijatia zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v SR do 31.12.2009 bolo v procese EIA **ukončených 4 982 akcií**, z toho 995 v povinnom hodnotení a 3 350 v zisťovacom konaní. Najviac ukončených akcií v tomto 15 ročnom období bolo v roku 2008 a to 889 akcií, pričom v tomto roku bolo aj najviac akcií vyhodnotených podľa kraja a to v Trnavskom kraji 197 akcií. Veľký nárast posudzovaných akcií nastal po roku 2001 v súvislosti s ekonomickým rastom v SR. Z hľadiska ekonomických a hospodárskych odvetví je najviac zastúpená infraštruktúra.

Tabuľka 218. Počet ukončených posudzovaní navrhovaných činností v SR podľa rokov a krajov v období 1994–2009

	BB kraj	BA kraj	NR kraj	KE kraj	PO kraj	TN kraj	TT kraj	ZA kraj	Spolu
1994	0	0	0	0	0	0	0	1	1
1995	8	8	12	9	7	6	12	5	67
1996	8	6	12	17	8	5	7	12	75
1997	7	12	7	9	13	7	8	9	72
1998	11	6	3	13	8	3	4	8	56
1999	7	10	3	5	3	1	2	4	35
2000	3	2	5	7	5	3	5	13	43
2001	46	38	37	23	25	24	10	24	227
2002	36	67	54	50	32	35	38	33	345
2003	51	78	73	49	54	48	44	39	436
2004	55	114	60	40	57	39	71	62	498
2005	57	134	70	48	58	37	57	65	526
2006	28	72	57	16	32	18	65	41	329
2007	75	124	91	86	85	68	131	74	734
2008	84	126	123	88	89	79	197	103	889
2009	67	124	90	76	91	53	86	62	649
Spolu	543	921	697	536	567	426	737	555	4 982

Zdroj: MŽP SR, SAŽP

Proces posudzovania vplyvov **strategických dokumentov a navrhovaných činností** na životné prostredie sa v roku 2009 vykonával podľa **zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie** a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. februára 2006. Tento zákon komplexne upravuje posudzovanie vplyvov na životné prostredie strategických dokumentov a posudzovanie vplyvov stavieb, zariadení a iných činností na životné prostredie. Potreba vypracovať tento nový zákon vyplynula zo skutočnosti, že ES prijalo v rokoch 2001 až 2003 nové smernice, týkajúce sa posudzovania strategických dokumentov. SR ako člen EÚ mala povinnosť harmonizovať národný predpis s novými predpismi. Do zákona č. 24/2006 Z.z. boli premietnuté aj požiadavky vyplývajúce z Protokolu o SEA k Dohovoru EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne

hranice a Dohovoru EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.

Od prijatia zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v SR do 31.12.2009 sa výrazne zintenzívil proces posudzovania strategických dokumentov v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Do účinnosti zákona č. 24/2006 Z.z. bolo posúdených cca 60 strategických dokumentov prevažne územnoplánovacieho charakteru a od účinnosti zákona č. 24/2006 Z.z. do 31.12.2009 bolo v procese SEA ukončených už 356 akcií, z toho 99 v povinnom hodnotení a 257 v zisťovacom konaní. Najviac ukončených akcií počas tohto obdobia bolo v roku 2008 a to 160 akcií. Najviac akcií v procese SEA vyhodnotených podľa kraja do konca roka 2009 bolo v Trnavskom kraji a to 70 akcií.

Tabuľka 219. Počet ukončených posudzovaní strategických dokumentov v SR podľa rokov a krajov v období 2006–2009

	BB kraj	BA kraj	NR kraj	KE kraj	PO kraj	TN kraj	TT kraj	ZA kraj	Spolu
2006	1	1	0	3	1	3	6	1	16
2007	10	6	8	11	22	4	14	6	81
2008	12	16	23	29	33	10	26	11	160
2009	12	19	13	12	11	6	24	2	99
Spolu	35	42	44	55	67	23	70	20	356

Zdroj: MŽP SR, SAŽP

NR SR dňa 19. júna 2009 schválila **návrh zákona č. 287/2009 Z.z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento zákon nadobudol **účinnosť 1. septembra 2009**. V súvislosti s touto novelou sa **mení** spôsob, akým sa postupuje pri zmenách činnosti, keď príslušný orgán vydá vyjadrenie, či navrhovaná činnosť môže mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie. Novelizované znenie zákona **umožňuje** podrobiť procesu posudzovania aj tie činnosti, ktoré nie sú explicitne vymenované v prílohe č. 8 zákona, ako aj činnosti, ktoré neobsahujú limitné hodnoty uvedené v prílohe č. 8. Pripravená novela zákona tiež **upravila** postavenie verejnosti v konaniach o povolení činnosti, ktoré boli predmetom posudzovania podľa zákona.

V kompetencii MŽP SR je vykonávať proces **cezhraničného posudzovania** strategických dokumentov a navrhovaných činností, povinného hodnotenia navrhovaných činností a spolupracovať s rezortnými orgánmi vykonávajúcimi proces posudzovania strategických dokumentov s celoštátnym dosahom. Posudzovanie ostatných strategických dokumentov a zisťovacie konanie pre strategické dokumenty a navrhované činnosti vykonávali aj obvodné a krajské úrady životného prostredia. Počty posúdených strategických dokumentov a navrhovaných činností sú uvedené v tabuľke.

V oblasti navrhovaných činností je SR ako dotknutá strana účastníkom cezhraničného posudzovania činnosti „*Súhrnný vodohospodársky úpravny projekt Dunaj na východ od Viedne*“.

Významnou prioritou v roku 2009 bol proces posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice pre navrhovanú činnosť „*Atómová elektrárň Mochovce VVER 4x 440 MW 3. stavba*“. Išlo o proces, ktorý je intenzívne sledovaný odbornou aj širokou verejnosťou nielen v SR, ale aj v zahraničí.

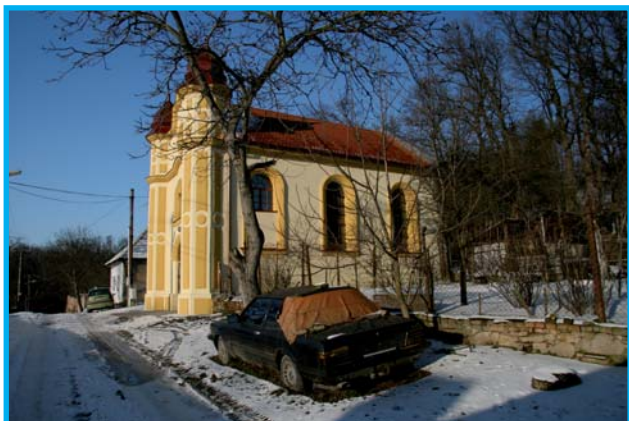
V oblasti **medzinárodnej spolupráce** MŽP SR zabezpečovalo plnenie úloh, vyplývajúcich zo smerníc týkajúcich sa posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni jednotlivých činností a strategických dokumentov a Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (Dohovor z Espoo).

Vedenie **centrálnej evidencie** všetkých posúdených strategických dokumentov a navrhovaných činností zabezpečuje MŽP SR v spolupráci so Slovenskou agentúrou životného prostredia prostredníctvom Informačného systému pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie v SR (**Informačný systém EIA/SEA**). Tento je určený pre potreby orgánov štátnej správy, ako aj pre širokú verejnosť. Všetky dostupné informácie sú zverejňované v súlade so zákonom č. 24/2006 na stránke <http://eia.enviroportal.sk/>.

Tabuľka 220. Prehľad posudzovaných strategických dokumentov a navrhovaných činností v SR v roku 2009 podľa kompetencií príslušných orgánov

MŽP SR	
Počet posudzovaných stavieb a činností - EIA	211
Počet vydaných záverečných stanovísk - EIA	176
Počet posudzovaných návrhov strategických dokumentov - SEA	9
Počet vydaných záverečných stanovísk a rozhodnutí - SEA	6
Počet vyjadrení o zmene činnosti	8
KÚ ŽP a OÚ ŽP	
Počet posudzovaných stavieb a činností - EIA	563
Počet vydaných rozhodnutí a záverečných stanovísk - EIA	544
Počet posudzovaných návrhov strategických dokumentov - SEA	96
Počet rozhodnutí a záverečných stanovísk - SEA	34
Počet vyjadrení o zmene činnosti	19

Zdroj: MŽP SR

Slovenská inšpekcia životného prostredia je odborný kontrolný orgán, ktorý vykonáva štátny dozor vo veciach starostlivosti o životné prostredie...

§ 9 ods. 1 písm. a zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie...

• INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Inšpekčnú činnosť v oblasti životného prostredia v SR zabezpečuje **Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP)**. Ide o odborný kontrolný orgán, ktorý podľa zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vykonáva štátny dozor a ukladá pokuty vo veciach starostlivosti o životné prostredie, vykonáva tiež miestnu štátnu správu na úseku integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania životného prostredia, ako aj ďalšiu činnosť vo veciach starostlivosti o životné prostredie v rozsahu osobitných predpisov.

SIŽP ako kontrolný orgán zabezpečuje výkon na týchto **úsekoch štátnej správy** starostlivosti o životné prostredie:

- a/ ochrana vôd, prevencia závažných priemyselných havárií a chemických látok,
- b/ ochrana ovzdušia,
- c/ odpadové hospodárstvo,
- d/ ochrana prírody a krajiny,
- e/ biologická bezpečnosť pri používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov a environmentálne označovanie výrobkov,
- f/ integrované povoľovanie a kontrola znečisťovania životného prostredia, environmentálne overovanie a registrácia organizácií v schéme Európskeho spoločenstva, prevencia a náprava environmentálnych škôd.

V roku 2009 vykonala SIŽP celkom 4 024 kontrol, pri ktorých bolo v 1 149 prípadoch zistené porušenie právnych predpisov, čo predstavuje podiel 28,6 %. Z vykonaných kontrol uložila 894 pokút, ktorých celková suma dosiahla 789 401,55 EUR.

Tabuľka 221. Prehľad o vykonaných kontrolách

	OIOV	OIOO	OIOH	OIOPaK	OIBB	OIPK	Spolu
Počet vykonaných kontrol	1 351	670	666	604	335	398	4 024
Počet kontrol so zisteným porušením právnych predpisov	346	103	325	234	7	134	1 149
% podiel	25,6	15,4	48,8	38,7	2,1	33,7	28,6

Zdroj: SIŽP

OIOV – odbory inšpekcie ochrany vôd, OIOO – odbory inšpekcie ochrany ovzdušia, OIOH – odbory inšpekcie odpadového hospodárstva, OIOPaK – odbory inšpekcie ochrany prírody a krajiny, OIBB – odbory inšpekcie biologickej bezpečnosti, OIPK – odbory integrovaného povoľovania a kontroly

Najviac kontrol, 1 351, vykonali inšpektori **ochrany vôd**, ktorí uložili pokuty vo výške 251 988,37 eur. Kontrolovali predovšetkým dodržiavanie zákona o vodách, zákona o prevencii závažných priemyselných havárií a zákona o chemických látkach a chemických prípravkoch, pričom schválili tiež 625 havarijných plánov.

Inšpektori **ochrany ovzdušia** vykonávali inšpekčné kontroly a kontrolné merania znečisťujúcich látok a pri 670 kontrolách uložili celkove pokuty vo výške 56 650,32 eur.

V oblasti **odpadového hospodárstva** vykonali inšpektori 666 kontrol, pri ktorých uložili pokuty v celkovej výške 281 742,36 eur.

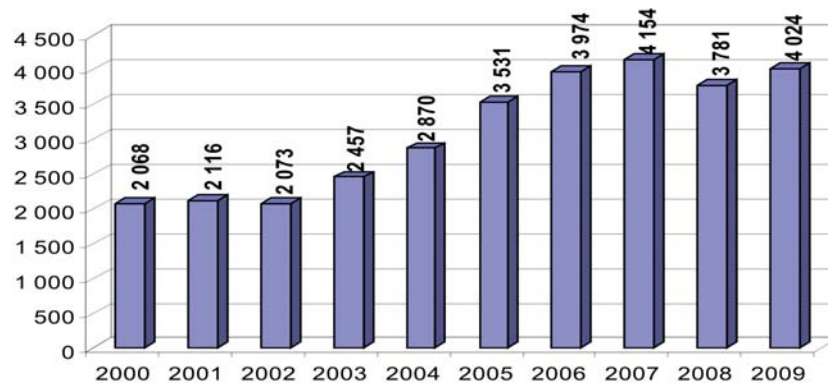
STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Inšpektori **ochrany prírody a krajiny** kontrolovali dodržiavanie zákona o ochrane prírody a krajiny a zákona o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi (zákon CITES) a s ním súvisiacich nariadení Európskej únie. Vykonalí 604 kontrol, pri ktorých uložili pokuty v súhrnnej výške 54 968,26 EUR.

Z 335 kontrol, ktoré vykonalí inšpektori **biologickej bezpečnosti** sa porušenie zákona vyskytlo iba v siedmich prípadoch s celkovou pokutou 5 079,38 EUR.

V roku 2009 inšpektori útvaru **integrovaného povolenia a kontroly** uskutočnili 398 kontrol a za porušenie právnych predpisov uložili pokuty v celkovej výške 138 972,86 EUR.

Graf 191. Trend v počte vykonaných kontrol 2000-2009

Zdroj: SIŽP

J. Klinda

Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania je súbor opatrení zameraných na prevenciu znečisťovania, na znížovanie emisií do ovzdušia, vody a pôdy, na obmedzovanie vzniku odpadu a na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadu s cieľom dosiahnuť vysokú celkovú úroveň ochrany životného prostredia.

*§ 2 ods.1 zákona č. 245/2003 Z.z.
o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania
životného prostredia*

• INTEGROVANÁ PREVENCIA A KONTROLA ZNEČISŤOVANIA

• Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia

Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania (ďalej „IPKZ“) je riešená zákonom č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o IPKZ“). Vykonávacím predpisom k zákonu je vyhláška č. 391/2003 Z. z., ktorá bola novelizovaná vyhláškou MŽP SR č. 63/2008 Z. z.

Činnosti, na ktoré sa vzťahuje vydanie integrovaného povolenia, sú uvedené v prílohe č. 1 k zákonu č. 245/2003 Z. z.

Správnym orgánom v procese integrovaného povoľovania a vydávania integrovaných povolení je Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP), ktorá zároveň vykonáva aj kontrolnú činnosť v uvedenom procese.

V roku 2009 prevádzkovatelia podali celkom 619 žiadostí o vydanie integrovaného povolenia (rozhodnutia). V 436 prípadoch z celkového počtu podaných žiadostí žiadali prevádzkovatelia o zmenu podmienok už vydaného integrovaného povolenia, 159 žiadostí sa týkalo stavebného konania, keďže SIŽP je v procese IPKZ špeciálnym stavebným úradom; v 22 prípadoch bola žiadosť podaná na novú prevádzku a v 2 prípadoch prevádzkovatelia, v zmysle § 2 ods. 4 písm. b) zákona o IPKZ, požiadali dobrovoľne o vydanie integrovaného povolenia.

Tabuľka 222. Prehľad počtu podaných žiadostí od začiatku platnosti zákona o IPKZ

	Energetika	Výroba a spracovanie kovov	Spracovanie nerastov	Chemický priemysel	Nakladanie s odpadmi	Ostatné prevádzky	Stavebné povolenie	Spolu
2004	5	12	14	9	65	12	-	117
2005	25	21	25	33	35	58	-	197
2006	39	45	51	39	62	116	-	353+1*
2007	46	49	45	55	69	108	108	481+1*
2008	83	80	83	58	125	97	144	670
2009	72	56	80	58	98	96	159	617+2*

* žiadosť podaná dobrovoľne

Zdroj: SIŽP

Z celkového počtu 618 vydaných rozhodnutí bolo 433 povolení, ktoré sa vzťahovali na povoľovanie zmien v činnosti prevádzky podľa § 8 ods. 7 zákona o IPKZ a v 163 prípadoch išlo o konanie špeciálneho stavebného úradu podľa § 8 ods. 3 zákona o IPKZ, t. j. vydanie povolenia na skúšobnú prevádzku a povolenie na trvalé užívanie stavby – kolaudačné rozhodnutie. Celkom 22 povolení sa vzťahovalo na tzv. nové prevádzky podľa zákona o IPKZ.

Tabuľka 223. Prehľad počtu vydaných povolení

	Energetika	Výroba a spracovanie kovov	Spracovanie nerastov	Chemický priemysel	Nakladanie s odpadmi	Ostatné prevádzky	Stavebné povolenie	Spolu
2004	4	8	3	6	43	5	-	69
2005	17	18	14	17	43	24	-	133
2006	28	29	34	26	45	77	-	240+1*

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

2007	42	54	48	45	69	122	68	450+2*
2008	67	72	84	41	11	97	120	592
2009	72	68	69	70	94	82	163	618

* povolenia vydané na základe dobrovoľne podanej žiadosti

Zdroj: SIŽP

Z celkového počtu 398 vykonaných kontrol prevádzok v roku 2009 sa preukázalo, že 264 prevádzok bolo prevádzkovaných v súlade s podmienkami integrovaných povolení a v 134 prípadoch boli zistené porušenia. V tomto počte je zahrnutých 62 kontrol prevádzok v súvislosti s overovaním údajov uvedených v žiadosti o vydanie integrovaného povolenia, 23 kontrol bolo vykonaných podľa stavebného zákona – výkon štátneho stavebného dohľadu a 46 kontrol vykonaných na základe podaných podnetov.

Tabuľka 224. Počet vykonaných kontrol SIŽP od začiatku platnosti zákona o IPKZ za jednotlivé kategórie priemyselných činností

	Energetika	Výroba a spracovanie kovov	Spracovanie nerastov	Chemický priemysel	Nakladanie s odpadmi	Ostatné prevádzky	Spolu
2004	-	-	-	-	2	-	2+1**
2005	-	1	-	-	10	5	16
2006	-	1	6	2	11	4	24
2007	30	18	19	33	32	76	208+1*
2008	26	28	29	24	74	54	236+1*
2009	40	43	38	37	103	91	392+46***

* kontrola vykonaná v prevádzke, ktorá dobrovoľne podala žiadosť

Zdroj: SIŽP

** pri kontrole zistené, že nespadá pod IPKZ

*** 46 kontrol vykonaných na základe podnetu

V roku 2009 nadobudlo právoplatnosť 116 rozhodnutí o uložení pokuty a bolo vydaných 45 rozhodnutí o uložení opatrení na nápravu. SIŽP uložila v uvedenom roku pokuty v celkovej sume **138 972,86 eur**.

Tabuľka 225. Prehľad vydaných právoplatných rozhodnutí o pokute

	Počet právoplatných rozhodnutí o pokute	Počet uložených nápravných opatrení	Výška uložených pokút (Sk/eur)
2004	-	-	-
2005	4	-	180 000,00 Sk
2006	10	6	5 219 000,00 Sk
2007	19	11	1 440 000,00 Sk
2008	65	40	5 496 000,00 Sk 182 433,77 eur
2009	116	45	138 972,86 eur

Zdroj: SIŽP

V roku 2009 si Slovenská republika za oblasť IPKZ splnila pre Európsku komisiu dve reportingové povinnosti, a to **reportingovú povinnosť** vyplývajúcu z čl. 7 ods. 2 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. **166/2006** z 18. januára 2006 o zriadení Európskeho registra uvoľňovania a prenosov znečisťujúcich látok, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady č.91/689/EHS a č. 96/61/ES podľa čl. 17 smernice Rady č. 2008/1/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (IPPC) a vyplnila dotazník vyplývajúci zo smernice Rady č. 96/61/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (smernica EPaR č. 2008/1/ES) za oznamovacie obdobie 2006 – 2008, vypracovaný na základe rozhodnutia Komisie č. 2006/194/ES z 2. marca 2006, ktorým sa zavádza **dotazník vyplývajúci zo smernice Rady č. 96/61/ES** o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a čl. 17 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/1/ES.

Environmentálna škoda je škoda na

- chránených druhoch a chránených biotopoch, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na dosahovanie alebo udržiavanie priaznivého stavu ochrany chránených druhov a chránených biotopov, s výnimkou už skôr identifikovaných nepriaznivých účinkov vzniknutých následkom konania prevádzkovateľa, na ktoré bol výslovne oprávnený v súlade s osobitným predpisom
- vode, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na ekologický, chemický alebo kvantitatívny stav vôd alebo na ekologický potenciál vôd, s výnimkou nepriaznivých účinkov ustanovených v osobitnom predpise, alebo
- pôde spočívajúca v znečistení pôdy predstavujúcom závažné riziko nepriaznivých účinkov na zdravie v dôsledku priameho alebo nepriameho zavedenia látok, prípravkov, organizmov alebo mikroorganizmov na pôdu, do pôdy alebo pod jej povrch.

*zákon č. 359/2007 Z.z.
o prevencii a náprave environmentálnych škôd*

• PREVENCIA A NÁPRAVA ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD

V roku 2007 Slovenská republika transponovala do svojho právneho poriadku smernicu Európskeho parlamentu a Rady číslo 2004/35/ES o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (ďalej len „smernica“) prostredníctvom zákona č. 359/2007 Z.z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Environmentálnou škodou podľa tohto zákona nie je akékoľvek poškodenie životného prostredia, ale len **škoda na chránených druhoch a biotopoch, na vode a na pôde**. Za škodu sa však považuje akákoľvek nepriaznivá zmena niektorého z uvedených prírodných zdrojov nezávisle od toho, či bola spôsobená porušením právnych predpisov alebo konaním v súlade s právnymi predpismi. Zodpovednosť za túto environmentálnu škodu majú prevádzkovatelia vykonávajúci pracovné činnosti taxatívne vymenované v zákone – v týchto prípadoch ide o objektívnu zodpovednosť a prevádzkovatelia vykonávajúci pracovné činnosti iné – tu ide o subjektívnu zodpovednosť, ktorá sa týka len škody na chránených druhoch a biotopoch.

Prevádzkovatelia sú podľa zákona povinní predchádzať hrozbe vzniku environmentálnej škody prijatím a vykonaním preventívnych opatrení a v prípade vzniku environmentálnej škody budú povinní prijať a vykonať nápravné opatrenia.

Do praxe bol zavedený **Informačný systém prevencie a nápravy environmentálnych škôd** – www.enviroportal.sk/environmentalne-skody/.

V podmienkach SR od nadobudnutia účinnosti zákona nebola zaznamenaná zatiaľ žiadna environmentálna škoda.

J. Klinda

Závažnou priemyselnou haváriou je udalosť, ako je najmä nadmerná emisia, požiar alebo výbuch s prítomnosťou jednej alebo viacerých vybraných nebezpečných látok, vyplývajúca z nekontrolovateľného vývoja v prevádzke ktoréhokoľvek z podnikov, na ktoré sa vzťahuje tento zákon a ktorá vedie bezprostredne alebo následne k vážnemu poškodeniu alebo ohrozeniu života alebo zdravia ľudí, životného prostredia alebo majetku v rámci podniku alebo mimo neho.

§ 2 písm. h) zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií

• PREVENIA ZÁVAŽNÝCH PRIEMYSELNÝCH HAVÁRIÍ

Problematiku prevencie závažných priemyselných havárií v podmienkach SR upravujú nasledujúce právne predpisy:

- zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o haváriách),
- vyhláška č. 489/2002 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- vyhláška č. 490/2002 Z.z. o bezpečnostnej správe a o havarijnom pláne v znení neskorších predpisov.

Zákon o haváriách rozdeľuje podniky podľa celkového množstva vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku na **kategóriu A a kategóriu B (tzv. SEVESO podniky)**.

Medzi základné povinnosti prevádzkovateľov podnikov, v ktorých sa nachádzajú vybrané nebezpečné látky patrí:

- overiť celkové množstvo vybraných nebezpečných látok v podniku a následne zaradiť podnik do príslušnej kategórie,
- podať oznámenie o zaradení podniku na príslušný OÚ ŽP.

Prevádzkovatelia Seveso podnikov podľa ich zaradenia do príslušnej kategórie sú povinní:

- ustanoviť odborne spôsobilú osobu,
- vypracovať program prevencie závažných priemyselných havárií a zaviesť bezpečnostný riadiaci systém,
- vypracovať hodnotenie rizika a bezpečnostnú správu,
- vypracovať havarijný plán,
- informovať verejnosť,
- zabezpečiť záchrannú službu,
- uzatvoriť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu,
- predložiť podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva,
- zabezpečiť prostriedky na zdoľovanie závažných priemyselných havárií a obmedzenie ich následkov.

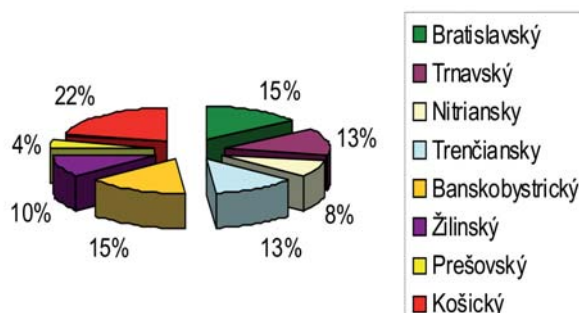
Do praxe bol zavedený **Informačný systém prevencie závažných priemyselných havárií** pre verejnosť a autorizovaná verzia pre kompetentné orgány novelou zákona o haváriách. Cieľom informačného systému je zhromažďovanie údajov a poskytovanie informácií o prevencii závažných priemyselných havárií. (<http://enviroportal.sk/seveso/informacny-system.php>)

V súčasnosti pod zákon spadá **38 podnikov kategórie A a 40 podnikov kategórie B**.

V zozname odborne spôsobilých osôb bolo v roku 2009 zapísaných **210 špecialistov na prevenciu závažných priemyselných havárií a 29 havarijných technikov**. V zozname autorizovaných osôb bolo v roku 2009 zapísaných 36 subjektov.

V rokoch 2009 boli na MŽP SR oznámené 2 bezprostredné hrozby závažných priemyselných havárií. V roku 2009 sa v SR nevyskytla žiadna závažná priemyselná havária.

Graf 192. Podiel SEVESO podnikov v jednotlivých krajoch

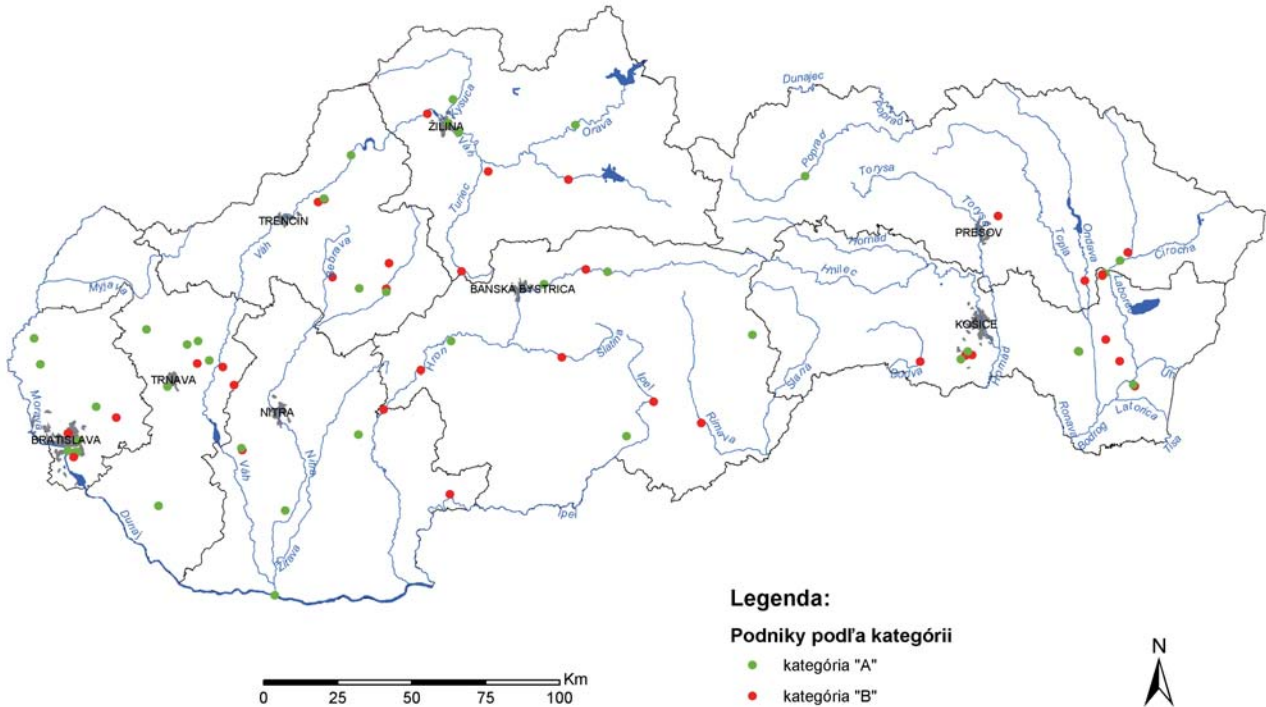
Zdroj: MŽP SR

V roku 2009 sa v rámci Európskej komisie konali dve stretnutia Výboru kompetentných autorít zodpovedných za implementáciu smernice SEVESO II (Praha - ČR, Luleå - Švédsko).

V rámci Dohovoru EHK OSN o cezhraničných účinkoch priemyselných havárií sa uskutočnili dve stretnutia Výboru pre implementáciu dohovoru, v ktorom má Slovenská republika svojho zástupcu (Haag - Holandsko, Ženeva - Švajčiarsko).

Mapa . Plošné rozloženie podnikov spadajúcich pod zákon o haváriách

Environmentálnou značkou je značka, ktorou sa na základe overenia postupom ustanoveným zákonom osvedčuje, že príslušný výrobok spĺňa nadštandardné požiadavky z hľadiska ochrany životného prostredia oproti iným výrobkom z tej istej skupiny výrobkov.

§ 2 ods. 2 zákona č. 469/2002 Z.z.
o environmentálnom označovaní výrobkov

• ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE PRODUKTOV

• Environmentálne označovanie typu I

Environmentálne označovanie produktov sa v SR, realizuje od roku 1997, kedy bol ministrom životného prostredia vyhlásený Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov. Prakticky sa začali realizovať prvé kroky už v roku 1996 po nadobudnutí účinnosti uznesenia vlády SR č. 97/1996, týkajúce sa tvorby environmentálnych kritérií na prvých päť skupín výrobkov, ktoré sa v tom čase vyhodnotili z hľadiska spotrebiteľského charakteru ako najvhodnejšie, najfrekvencovanejšie a majúce zároveň vysoký potenciál na riešenie kľúčových environmentálnych problémov spojených s významnými environmentálnymi aspektmi najmä vo fáze výroby a fáze použitia. Postupne sa počas nasledujúcich rokov vytvorili environmentálne kritériá na 32 skupín produktov, ktoré vydalo Ministerstvo životného prostredia SR formou Smerníc NPEHOV, Výnosov MŽP SR a Oznámení MŽP SR.

Nižšie je uvedený úplný zoznam skupín produktov, na ktoré boli vytvorené environmentálne kritériá. Počas procesov aktualizácií environmentálnych kritérií v rámci jednotlivých skupín produktov postupne dochádzalo k úprave, zmene vymedzenia skupín produktov alebo k zlúčeniu viacerých skupín produktov do jedného celku, preto sa počet ako aj vymedzenie riešených skupín produktov zmenil.

Od vzniku NPEHOV až doteraz (1997–2009) sa riešili environmentálne kritériá na nasledujúce skupiny produktov:

1. Posteľná bielizeň
2. Toaletný papier zo 100% recyklovaných vlákien
3. Papierové vreckovky z recyklovaných vlákien
4. Plastové výrobky s obsahom zberových plastov, vyrábané intrúziou a extrúziou pre aplikáciu v exteriéry
5. Vodou riediteľné náterové látky
6. Vodou riediteľné lepidlá a tmely
7. Elektrické automatické práčky pre domácnosť
8. Radiálne pneumatiky pre osobné automobily
9. Elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť
10. Vykurovacie kotly na plynne palivá vybavené atmosférickým horákom
11. Vykurovacie kotly na plynne palivá vybavené pretlakovým horákom
12. Prostriedky na zimnú údržbu
13. Biodegradovateľné plastové obalové materiály
14. Pracie prostriedky pre textilie
15. Elektrické zdroje svetla
16. Kvapalné čistiace prostriedky
17. Oceleové smaltované vane a sprchovacie misy
18. Mleté vápence
19. Veľkoprošné drevné dosky
20. Textilné výrobky
21. Adsorbenty
22. Papier tissue a výrobky tissue
23. Drôtovo-kamenné stavebné konštrukcie
24. Nepálené murovacie materiály
25. Vlnitá lepenka a výrobky z nej na báze recyklovaných vlákien
26. Stavebné stroje na zemné práce
27. Ubytovacia služba
28. Tlačový papier

- 29. Baliaci papier a vlnitá lepenka
- 30. Cementy
- 31. Mazacie oleje
- 32. Plynové infražiarice.

V priebehu roka 2009 boli v platnosti osobitné podmienky na 19 skupín produktov (tabuľka č.1).

Tabuľka 226. Zoznam platných osobitných podmienok vydaných formou oznámení MŽP SR a výnosov MŽP SR

Skupina produktov	Číslo oznámenia	Platnosť oznámenia
Ubytovacia služba	01/08	1/2008 - 1/2011
Tlačový papier	02/08	2/2008 - 2/2011
Baliaci papier a vlnitá lepenka	03/08	2/2008 - 2/2011
Nepálené murovacie materiály	04/08	2/2008 - 2/2011
Drôtovo-kamenné konštrukcie	05/08	2/2008 - 2/2011
Papier tissue a výrobky tissue	06/08	2/2008 - 2/2011
Dosky na báze dreva	07/08	3/2008 - 3/2011
Pracie detergenty na textílie	08/08	3/2008 - 3/2011
Náterové látky	09/08	3/2008 - 3/2011
Prostriedky na zimnú údržbu	10/08	3/2008 - 3/2011
Radiálne plášte pre osobné automobily	11/08	1/2009 - 1/2012
Plynové infražiarice	12/08	3/2009 - 3/2012
Textilné výrobky	6/2006	11/2006 - 11/2009
Mazacie oleje	8/2006	11/2006 - 11/2009
Vykurovacie kotly na plynné palivá vybavené horákom s ventiliátorom a atmosférickým horákom	9/2006	11/2006 - 11/2009
Biodegradovateľné plastové materiály a produkty z nich	1/09	8/2009 - 8/2012
Sorpčné materiály	2/09	8/2009 - 8/2012
Oceľové smaltované vane a sprchovacie misy	3/09	11/2009 - 11/2012
Cementy	7/2006 4/09	11/2006 - 11/2009 12/2009 - 12/2012

Zdroj: SAŽP

Udeľovanie národnej environmentálnej značky „Environmentálne vhodný produkt“ a Environmentálnej značky Európskeho spoločenstva „The Flower – Európsky kvet“

Na základe prejaveneho záujmu zo strany výrobcov alebo dovozcov je možné vykonať posúdenie zhody prihlásených produktov s osobitnými podmienkami pre predmetnú skupinu produktov uvedenými v príslušnom oznámení MŽP/ alebo výnose MŽP SR/ s cieľom udelenia práva používať národnú environmentálnu značku „**Environmentálne vhodný produkt**“. Doteraz (od roku 1997 – 2009) bolo ocenených národnou environmentálnou značkou spolu 312 produktov, z toho **v roku 2009** bolo udelených **31 národných značiek** „Environmentálne vhodný produkt“ a **4 značky** Európskeho spoločenstva „**The Flower**“. Právo požívať environmentálnu značku v roku 2009 malo **125 produktov**.

Tabuľka 227. Zoznam platných osobitných podmienok vydaných formou oznámení MŽP SR a výnosov MŽP SR

	Názov produktu / Držiteľ značky	Číslo smernice / výnosu/oznámenia	Doba platnosti
1.	CEM I 42,5 N CHROMATMIN portlandský cement Považská cementáreň, a.s., Ladce	7/06	2007 - 2010
2.	CEM I I/B-S 32,5 R CHROMATMIN portlandský cement Považská cementáreň, a.s., Ladce	7/06	2007 - 2010
3.	Laminované drevotrieskové dosky SM dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

4.	Laminované drevotriekové dosky PR dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011
5.	Laminované drevotriekové dosky ES dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011
6.	Laminované drevotriekové dosky PE dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011
7.	Laminované drevotriekové dosky BS dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011
8.	Laminované drevotriekové dosky SQ dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011
9.	Obkladové panely dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011
10.	Plávajúce podlahy-podlahové dielce s triedou zaťaženia AC 3 trieda 31 dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011
11.	Plávajúce podlahy-podlahové dielce s triedou zaťaženia AC 4 trieda 32 dosky na báze dreva KRONOSPAN SK, s.r.o., Prešov	7/08	2008 - 2011
12.	Univerzálny adsorpčný materiál CPH 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
13.	Univerzálny adsorpčný materiál CPHF 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
14.	Univerzálny adsorpčný materiál CRHF 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
15.	Univerzálny adsorpčný materiál CRHF 10040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
16.	Univerzálny adsorpčný materiál CPL 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
17.	Univerzálny adsorpčný materiál CRH 9744 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
18.	Univerzálny adsorpčný materiál CRH 4844 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
19.	Univerzálny adsorpčný materiál CRL 9744 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
20.	Univerzálny adsorpčný materiál CWR 10032 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
21.	Univerzálny adsorpčný materiál CWP 4840 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
22.	Univerzálny adsorpčný materiál CWR 32100 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
23.	Univerzálny adsorpčný materiál CPEL 4250 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
24.	Univerzálny adsorpčný materiál CPT 56 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
25.	Univerzálny adsorpčný materiál CSM 8300 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
26.	Univerzálny adsorpčný materiál CCM 3035 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
27.	Univerzálny adsorpčný materiál CSM 8120 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
28.	Univerzálny adsorpčný materiál DBC 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011

29.	Univerzálny adsorpčný materiál DBCF 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
30.	Univerzálny adsorpčný materiál MPH 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
31.	Univerzálny adsorpčný materiál MPA 4550 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
32.	Univerzálny adsorpčný materiál MRAP 5050 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
33.	Univerzálny adsorpčný materiál MRAP 9050 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
34.	Univerzálny adsorpčný materiál MRH 9744 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
35.	Univerzálny adsorpčný materiál MRH 4844 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
36.	Univerzálny adsorpčný materiál MPL 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
37.	Univerzálny adsorpčný materiál MPH 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
38.	Univerzálny adsorpčný materiál MRHF 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
39.	Univerzálny adsorpčný materiál MRHF 10040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
40.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OPH 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
41.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OWR 132 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
42.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OWP 4840 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
43.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OPHF 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	2008 - 2011	0025/2006
44.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORHF 5040 HAPPY END, s. r.o., Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
45.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORHF 10040 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
46.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OPL 5040 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
47.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORH 4844 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
48.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OPT 56 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
49.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OWR 32450 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
50.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORH 9744 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
51.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORL 4844 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
52.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORL 9744 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
53.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OPH 9788 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
54.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORR 9744 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
55.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OBM 123 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
56.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OBM 203 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

57.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OBM 205 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
58.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OBM 153 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
59.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OBM 155 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
60.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OBM 2050 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
61.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OS 5 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
62.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OS 20 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
63.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OP 5 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
64.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OCM 3035 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
65.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OSM 8120 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
66.	Hydrofóbný adsorpčný materiál OSM 8300 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
67.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORLI 10050 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
68.	Hydrofóbný adsorpčný materiál ORHI 10025 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
69.	Hydrofóbný adsorpčný materiál DBO 5040 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
70.	Hydrofóbný adsorpčný materiál DBOF 5040 HAPPY END spol. s r.o. Pezinok	0025/2006	2008 - 2011
71.	MaMaison Residence Sulekova, Bratislava-služba apartmánový hotel MaMaison, s.r.o., Bratislava	01/08	2008 - 2011
72.	Drevobetónové tvarovka Durisol DM 15/9 nenosná tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
73.	Drevobetónová tvarovka Durisol DM 22/15 nosná tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
74.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSi 30/20 DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
75.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSs 30/15n obvodová zateplená tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
76.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSs 30/12n obvodová zateplená tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
77.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSs 37,5/14n nízkoenergetická hrubostenná tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
78.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSs 37,5/12n nízkoenergetická hrubostenná tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
79.	Drevobetónová tvarovka Durisol DMs 15/9 nízkoenergetická hrubostenná tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
80.	Drevobetónová tvarovka Durisol preklad 30/15 hotový preklad DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011

81.	Drevobetónová tvarovka Durisol preklad 37,5/14 hotový preklad DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
82.	Drevobetónová tvarovka Durisol -roletový preklad DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
83.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSi 25/13 k protihluková tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
84.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSi 25/13 W protihluková tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
85.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSi 25/13 N protihluková tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
86.	Drevobetónová tvarovka Durisol DSi 30/13 N protihluková tvarovka DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
87.	Drevobetónová tvarovka Durisol LSA 950/250/120 protihlukový absorbér DURISOL-STAV spol. s r.o. Bratislava	04/08	2008 - 2011
88.	Ekocell Agro veľmi jemne mletý vápenec na úpravu pôdy Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	1/2006	2008 - 2011
89.	Ekocell Vita 7 veľmi jemne mletý vápenec na stavebné účely Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	1/2006	2008 - 2011
90.	Ekocell Vita 8 veľmi jemne mletý vápenec na stavebné účely Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	1/2006	2008 - 2011
91.	BLOCK-SK gabiónová stavebnicová konštrukcia COMPAG SK, s.r.o., Bratislava	05/08	2009 - 2012
92.	Univerzálny adsorpčný materiál E1000 Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
93.	Univerzálny sorpčný materiál E1000 EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
94.	Univerzálny sorpčný materiál E348U Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
95.	Univerzálny sorpčný materiál E348U EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
96.	Univerzálny sorpčný materiál EU500 Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
97.	Univerzálny sorpčný materiál EU500 EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
98.	Univerzálny sorpčný materiál E1500 Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
99.	Univerzálny sorpčný materiál E1500 EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
100.	Univerzálny sorpčný materiál E1500S Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
101.	Univerzálny sorpčný materiál E1500S EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
102.	Univerzálny sorpčný materiál EM36 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	2/09	2009 - 2012
103.	Univerzálny sorpčný materiál EM36 EKO Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	2/09	2009 - 2012
104.	Univerzálny sorpčný materiál GL150 Johan ENVIRO, s.r.o. Bratislava	2/09	2009 - 2012
105.	Univerzálny sorpčný materiál GL150 EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

106.	Hydrofóbný sorpčný materiál E150M Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
107.	Hydrofóbný sorpčný materiál E150M EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
108.	Hydrofóbný sorpčný materiál E150SM Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
109.	Hydrofóbný sorpčný materiál E150SM EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
110.	Hydrofóbný sorpčný materiál E100M Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
111.	Hydrofóbný sorpčný materiál E100M EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
112.	Hydrofóbný sorpčný materiál E810 Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
113.	Hydrofóbný sorpčný materiál E810 EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
114.	Hydrofóbný sorpčný materiál E10P Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
115.	Hydrofóbný sorpčný materiál E10P EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
116.	Hydrofóbný sorpčný materiál E348P Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
117.	Hydrofóbný sorpčný materiál E348P EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
118.	Hydrofóbný sorpčný materiál E25 Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
119.	Hydrofóbný sorpčný materiál E25 EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
120.	Hydrofóbný sorpčný materiál Spagettex Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012
121.	Hydrofóbný sorpčný materiál Spagettex EKO Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	2/09	2009 - 2012

Zdroj: SAŽP

Tabuľka 228. Produkty, ktoré majú právo používať značku „The Flower – Európsky kvet„

	Názov produktu / Držiteľ značky	Číslo rozhodnutia Komisie ES	Doba platnosti
122.	KOKKEN COOP 8x72 SHP Harmanec, a.s.	2001/405/ES	2001 - 2010
123.	SUPER STRONG 4x48 SHP Harmanec, a.s.	2001/405/ES	2001 - 2010
124.	SUPER SOFT 6x187 SHP Harmanec, a.s.	2001/405/ES	2001 - 2010
125.	TOILET COOP 16x170 SHP Harmanec, a.s.	2001/405/ES	2001 - 2010

Zdroj: SAŽP

Na udeľovanie a používanie environmentálnej značky Európskeho spoločenstva sa vzťahujú osobitné predpisy. Základným predpisom je nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1980/2000 (25. novembra 2009 bolo schválené nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ, ktoré nadobudne účinnosť vo februári 2010) a kritériá pre príslušnú skupinu produktov. V roku 2009 bola v Slovenskej republike udelená environmentálna značka Európskeho spoločenstva „The Flower“ 4 výrobkom, patriacim do skupiny produktov z tissue papiera.

Tabuľka 229. Zoznam platných rozhodnutí Európskej komisie (EK)

Skupina produktov	Číslo rozhodnutia EK	Platnosť rozhodnutia EK do
Univerzálne čistiace prostriedky a čistiace prostriedky pre sanitárne zariadenia	2005/344/ES	30.6.2011
Detergenty pre umývačky riadu	2003/31/ES	31.12.2010
Detergenty určené na ručné umývanie riadu	2005/342/ES	30.6.2011
Pracie prostriedky	2003/200/ES	31.12.2010
Mydlá, šampóny a vlasové kondicionéry	2007/506/ES	31.12.2011
Svetelné zdroje	2002/747/ES	31.12.2010
Osobné počítače	2005/341/ES	31.12.2010
Prenosné počítače	2005/343/ES	31.12.2010
Televízory	2009/300/EC	31.10.2013
Pôdne meliorátory	2006/799/ES	31.12.2011
Rastové médiá	2007/64/ES	31.12.2011
Tepelné čerpadlá poháňané elektrinou, plynom a plynové absorpčné tepelné čerpadlá	2007/742/ES	31.12.2011
Kopirovací a grafický papier	2002/741/ES	31.12.2010
Posteľné matrace	2009/598/ES	10.7.2013
Tuhé krytiny	2009/607/ES	10.7.2013
Textilné podlahové krytiny	2009/967/ES	1.12.2013
Drevené podlahové krytiny	2010/18/ES	27.11.2013
Náterové farby a laky určené na vonkajšie použitie	2009/543/ES	18.8.2012
Náterové farby a laky určené pre vnútorné použitie	2009/544/ES	18.8.2012
Textilné výrobky	2009/567/ES	10.7.2013
Obuv	2009/563/ES	10.7.2013
Kempingové služby	2009/564/ES	10.7.2013
Turistické ubytovacie služby	2009/578/ES	10.7.2013
Mazadlá	2005/360/ES	30.6.2011
Výrobky z tissue papiera	2009/568/ES	10.7.2013
Drevený nábytok	2009/894/ES	1.12.2013

Zdroj: SAŽP

Tabuľka 230. Kritériá EK vo vývoji

Skupina produktov
Tlačiarenský papier
Budovy

 Poznámka: Originálne znenia platných rozhodnutí EK v anglickom jazyku sú vystavené na web stránke EÚ <http://ec.europa.eu/ecolabel>

Zdroj: SAŽP

• Environmentálne označovanie typu II

Zásady a princípy environmentálneho označovania typu II sú štandardizované v medzinárodnej norme ISO 14021 (STN EN ISO 14021). Tento typ označovania umožňuje uvádzať vlastné vyhlásenia tvrdení o environmentálnych vlastnostiach výrobkov, formulované výrobcami, dovozcami, distribútormi, maloobchodníkmi alebo kýmkoľvek, kto má pravdepodobný prospech z tvrdenia. Vlastné vyhlásenia sa môžu uvádzať aj bez certifikácie treťou stranou. Označovanie typu II umožňuje výrobcovi alebo dovozcom, zlepšujúcim svoje environmentálne správanie a environmentálnu kvalitu výrobkov, zvýšiť svoju konkurencieschopnosť v prípade, keď nie sú vopred stanovené špecifické požiadavky v rámci národného alebo európskeho systému označovania. Overenie environmentálneho vyhlásenia vykonáva SAŽP, Centrum environmentálneho manažérstva v Trnave.

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Tabuľka 231. Zoznam p Tabuľka . Zoznam organizácií, ktorým bola potvrdená platnosť tvrdenia o environmentálnych vlastnostiach výrobku latných rozhodnutí Európskej komisie (EK)

Organizácia / Výrobky	Účel použitia výrobku	Platnosť pravdivosti environmentálneho vyhlásenia
SILICON s.r.o. Dobšiná Výrobky: SOLMAG L, SOLMAG S	Antinámrazový a rozmrazujúci prostriedok na zimnú údržbu komunikácií	do 15.5.2011
PORFIX – pórobetón, a.s., Zemianske Kostofany Výrobky: Murovacie tvárnice z pórobetónu – tvárnice, priečkovky, prekklady, U-profily, stropné vložky a stropné nosníky	Murovacie prvky určené do bytovej a priemyselnej výstavby	do 15.10.2010
V.O.D.S., a.s., Košice Výrobky z granulátu z recyklovanej gumeny 1. gumové rohože 2. športové povrchy Conipur: Conipur 1S, Conipur 2S 3. podklady pod športové povrchy Conipur: Conipur ET, Conipur EB, Conipur EU	Výrobky z granulátu z recyklovanej gumeny určené na vytváranie plôch detských a multifunkčných ihrísk, telocviční, dvorov, maštali, parkovísk, letných reštaurácií, cyklistických a peších chodníkov a na vytváranie povrchu vonkajších športovísk.	do 15.5.2011

Zdroj: SAŽP

Štát podporuje účasť organizácií, predovšetkým malých a stredných podnikov, v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit, najmä v územiach chránených podľa predpisov alebo v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia.

§ 6 ods. 1 zákona č. 491/2005 Z.z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov

• ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO A AUDIT

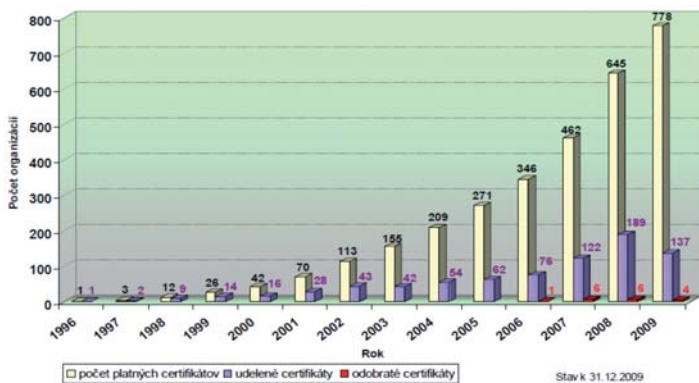
Na presadenie cieľov environmentálnej politiky sa vedľa tradičných nástrojov postavených na príkazoch a kontrole tzv. tvrdých nástrojoch riadenia čím ďalej viac používajú tzv. mäkké nástroje riadenia. Sú postavené na naplnení princípu spoločnej a delenej zodpovednosti medzi štátom a organizáciami.

K uvedeným nástrojom patrí aj environmentálne manažérstvo napr. podľa medzinárodnej normy ISO 14001:2004, ktorá ustanovuje požiadavky na systém environmentálneho manažérstva (ďalej EMS). Vyššiu dôveryhodnosť, výkonnosť, transparentnosť oproti certifikátu potvrdzujúcemu zhodu s normou môžu organizácie získať registráciou v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit - EMAS.

• Systém environmentálneho manažérstva podľa medzinárodnej normy ISO 14001

V priebehu roku 2009 pribudlo na Slovensku 137 nových organizácií so zavedeným a certifikovaným EMS, čím k 31.12.2009 celkový počet organizácií s platným EMS sa zvýšil na 778. Je to druhý najvyšší prírastok v jednom roku za celé obdobie účinnosti normy ISO 14001 (od roku 1996).

Graf . Počet certifikácií EMS podľa normy ISO 14001 v SR v jednotlivých rokoch

Zdroj: SAŽP

Najviac organizácií s certifikovanými EMS pribudlo v sektoroch:

- stavebníctvo 45, spolu je evidovaných 216,
- priemyselná výroba 41, spolu je evidovaných 372,
- veľkoobchod a maloobchod 20, spolu je evidovaných 74,
- dodávka vody, čistenie OV, odpady 9, spolu je evidovaných 58.

Z hľadiska veľkostnej kategórie organizácií zloženie 778 certifikovaných organizácií je nasledovné:

- malá (do 49 zamestnancov) 45 %
- stredná (50-249 zamestnancov) 35 %
- veľká (250 a viac zamestnancov) 20 %.

• Schéma Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS)

Podmienky pre účasť organizácií v EMAS stanovuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001, ktorým sa umožňuje dobrovoľná účasť organizácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS).

Pre podmienky Slovenska nariadenie (ES) 761/2001 dopĺňajú dve aplikačné normy: zákon č.491/2005 Z.z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláška MŽP SR č. 606/2005 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č.491/2005 Z.z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V priebehu roka 2009 sa pripravila na zápis do registra organizácií EMAS ďalšia, v poradí siedma organizácia zo Slovenska - CENVIS, s.r.o., Bratislava. Z uvedeného počtu organizácií sídliačich na Slovensku sú zo sektora výroby strojov 2, výroby gummy 1, výroby technických plynov 1, obchodu 1, odpadového hospodárstva 1 a služieb 1 organizácia. Z hľadiska počtu zamestnancov 3 organizácie patria do veľkostnej kategórie „veľká“, ostatné 4 do veľkostnej kategórie „malá“ organizácia.

Zelené verejné obstarávanie (Green Public Procurement - ďalej len GPP) je spôsob, ktorým verejné orgány integrujú environmentálne požiadavky do procesu verejného obstarávania prostredníctvom technických požiadaviek alebo kritérií na vyhodnotenie ponúk.

• ZELENÉ VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Význam zeleného verejného obstarávania (Green Public Procurement - ďalej len GPP) spočíva predovšetkým vo vytváraní dopytu po environmentálne vhodných produktoch, čím zároveň podporuje ponuku týchto produktov. Zaradenie environmentálneho hľadiska do verejných zákaziek motivuje výrobcov vyvíjať nové produkty a technológie s menšími negatívnymi vplyvmi na životné prostredie, ako aj zavádzať systémy environmentálneho manažérstva a uplatňovať environmentálne technológie.

Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie v SR na roky 2007–2010 (ďalej NAP GPP) schválila vláda SR svojím uznesením č. 944 dňa 7. novembra 2007. Toto uznesenie ukladá všetkým ústredným orgánom štátnej správy a im podriadeným organizáciám uplatňovať postupy GPP vo svojej pôsobnosti a to isté odporúča i Združeniu miest a obcí, Republikovej únii zamestnávateľov a podnikateľskej aliancii Slovenska.

NAP GPP vychádzal z odporúčania EK (KOM (2003)302) a požiadaviek realizácie Integrovannej výrobkovej politiky (IPP) a Akčného plánu pre environmentálne technológie (ETAP) v podmienkach SR. NAP GPP je harmonizovaný so „Stratégiou uplatňovania dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky v SR“, schválenou uznesením vlády SR č. 1091/2007.

Cieľom NAP GPP je zlepšiť environmentálne správanie sa verejného sektora prostredníctvom zvýšenia úrovne uplatňovania zeleného verejného obstarávania, pričom **strategickým cieľom** je do roku 2010 dosiahnuť 50 % priemernej úrovne členských štátov EU (rovnaký cieľ je stanovený pre obce v horizonte roku 2012). Na dosiahnutie tohto cieľa boli v NAP GPP stanovené **aktivity**, za gestorstvo ktorých zodpovedá MŽP SR v spolupráci so SAŽP a Úradom pre verejné obstarávanie a mestá SR.

Za účelom hodnotenia úrovne a prínosu GPP v SR sa každoročne rozosiela a vyhodnocuje dotazníkovou metódou plnenie tejto úlohy. **V roku 2007** vo väzbe na počet zelených zákaziek bola **priemerná úroveň GPP 11,5 %**, vo väzbe na hodnoty zelených zákaziek, **4,3 %** (hodnota zelených zákaziek z celkového objemu financií, vynaložených na všetky zákazky vo verejnom obstarávaní v príslušnom roku). Prieskum monitorovania úrovne a prínosu GPP v SR **za rok 2008** bol prvým komplexnejším prieskumom v rámci ktorého bolo možné stanoviť priemernú úroveň uplatňovania GPP v SR na základe dvoch indikátorov, ktorých sledovanie vyžaduje EK. Vo väzbe na **indikátor 1** (% GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na počet zákaziek) bola vyhodnotená priemerná úroveň GPP **4,98 %**. Vo väzbe na **indikátor 2** (% GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na hodnotu uskutočnených zákaziek) dosiahla priemerná úroveň GPP **39,84 %**. Prieskum monitorovania úrovne a prínosu GPP v SR **za rok 2009** bol komplexným prieskumom. Vo väzbe na **indikátor 1** bola vyhodnotená priemerná úroveň GPP **11,16 %**. Vo väzbe na **indikátor 2** dosiahla priemerná úroveň GPP **27,91 %**.

Tabuľka 232. Úroveň GPP v SR, stanovená na základe indikátorov 1, 2

	2007	2008	2009
Indikátor 1			
(% GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na počet zákaziek)	11,50	4,98	11,16
Indikátor 2			
(% GPP z celkového verejného obstarávania vo väzbe na hodnotu uskutočnených zákaziek)	4,30	39,84	27,91

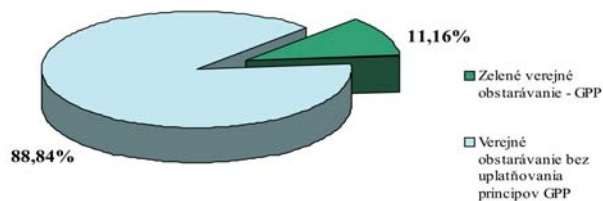
Zdroj: MŽP SR

V medziročnom porovnaní 2009/2008 za všetkých respondentov dotazníkového prieskumu (tzn. ÚOŠS, ich podriadené organizácie, mestá i verejní obstarávatelia) možno konštatovať, že priemerná úroveň GPP vo väzbe na indikátor 1 sa zvýšila o 4,91 percentuálneho bodu a vo väzbe na indikátor 2 poklesla o 11,93 percentuálneho bodu. Dôvodom takéhoto vývoja oboch indikátorov je to, že organizácie i mestá obstarávali v roku 2009 – najmä v dôsledku hospodárskej krízy a z nej vyplývajúcich ekonomických dopadov na hospodárenie organizácií/miest – sice väčší počet, ale menších zákaziek (s nižším objemom vynaložených finančných prostriedkov).

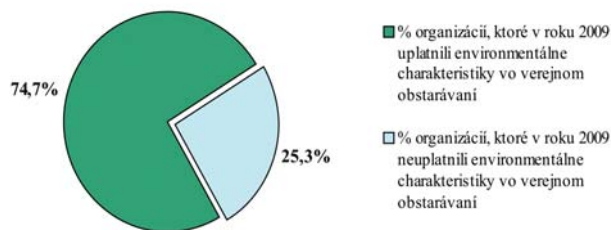
Skúsenosti s doterajšou realizáciou NAP GPP ukazujú, že najzávažnejšími prekážkami pri implementácii GPP do praxe sú nedostatočná motivácia verejných obstarávateľov a nízke environmentálne povedomie. Prekážkou je aj nedostatok politickej podpory a obmedzené finančné zdroje na podporu zeleného verejného obstarávania. Keďže GPP je len dobrovoľným nástrojom environmentálnej politiky, ministerstvo môže iba vytvárať rámcové podmienky na jeho realizáciu a rozširovať povedomie o tomto dobrovoľnom nástroji environmentálnej politiky, čo i robí, a to najmä školeniami obstarávateľov a verejných obstarávateľov, ale aj prezentovaním problematiky GPP na národných a medzinárodných konferenciách.

Graf . Priemerná úroveň GPP stanovená na základe indikátora

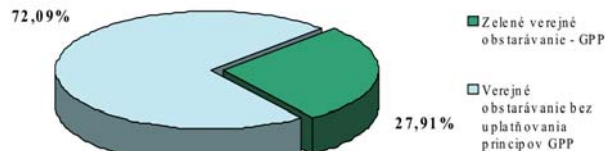
Zdroj: MŽP SR

Graf . Uplatňovanie GPP v rámci organizácií, ktoré sa zapojili do dotazníkového prieskumu

Zdroj: MŽP SR

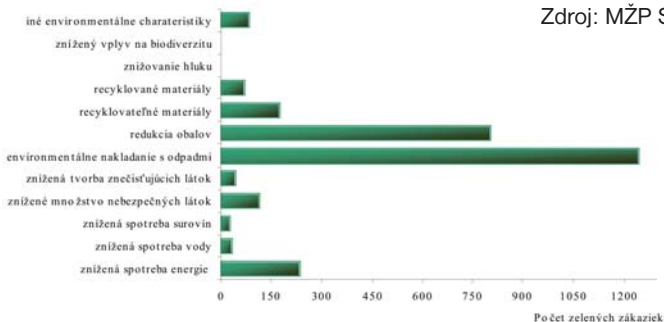
Graf . Priemerná úroveň GPP stanovená na základe indikátora 2

Zdroj: MŽP SR

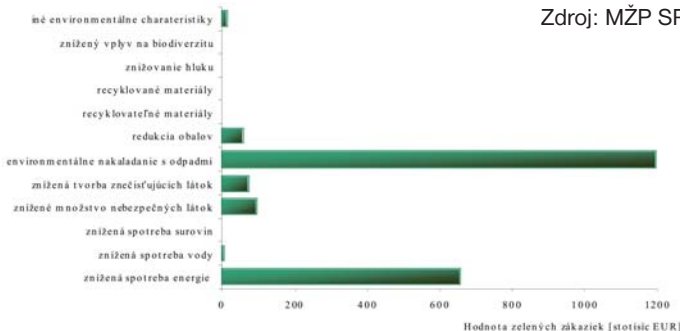

Graf . Prehľad požadovaných environmentálnych charakteristík vo väzbe na indikátor 1

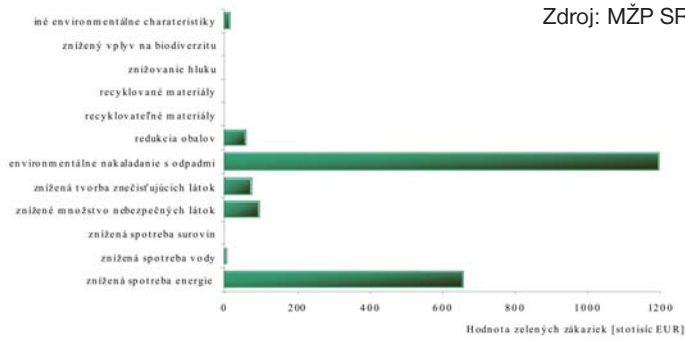
Zdroj: MŽP SR

Graf . Prehľad požadovaných environmentálnych charakteristík vo väzbe na indikátor 2

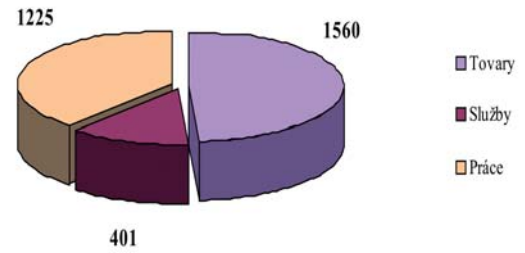

Zdroj: MŽP SR

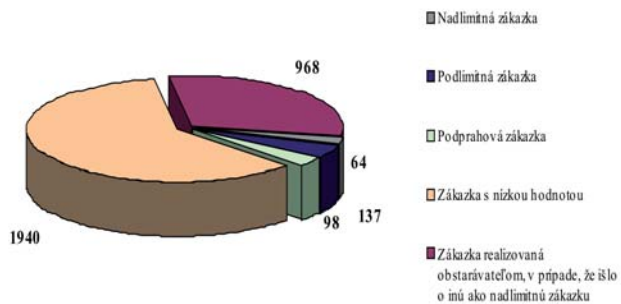
Graf 193. Prehľad požadovaných environmentálnych charakteristík vo väzbe na indikátor 2

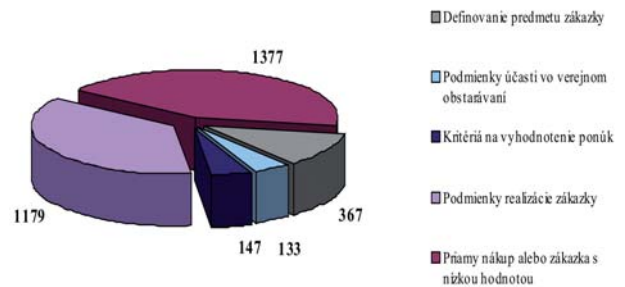
Graf 194. Rozdelenie zelených zákaziek podľa predmetu zákazky

Graf 195. Rozdelenie zelených zákaziek podľa finančného limitu

Graf 196. Rozdelenie zelených zákaziek podľa spôsobu zadania environmentálnej charakteristiky v procese verejného obstarávania

Environmentálne ciele určené na dosiahnutie dobrého stavu povrchových vôd a dobrého stavu podzemných vôd sa musia zabezpečiť plnením programu opatrení, ktoré sú ustanovené v pláne manažmentu povodí do 31. decembra 2015.

§ 16 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon)

• ENVIRONMENTÁLNA EKONOMIKA

Environmentálne príjmy a výdavky

Finančné ukazovatele ochrany životného prostredia sú v SR systematicky sledované Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) v rokoch 1998-2009 jednak ako investície, bežné náklady (vnútropodnikové, mzdové, ostatné), náklady organizácie hradené iným subjektom (platby štátnym organizáciám, platby súkromným osobám) a výnosy za ochranu životného prostredia.

Investičné náklady sú finančné prostriedky vynaložené v sledovanom období na vybudovanie, nákup alebo obstaranie investičného majetku, slúžiaceho na ochranu životného prostredia (ŽP) - t. j. na ochranu ovzdušia, vôd, pôdy a ostatných zložiek. Investície môže organizačná jednotka získať z vlastných alebo štátnych zdrojov (účelové dotácie a nízkoúrovňové úvery) ako aj zo zahraničia, prostredníctvom špecializovaných fondov (Operačný program Životné prostredie, Operačný program Základná infraštruktúra), poskytnutých úverov, grantov a dotácií z vládnych alebo mimovládnych zdrojov.

Vnútropodnikové náklady sú náklady, ktoré vznikajú jednotlivým subjektom v súvislosti s prevádzkou, údržbou a opravami vlastných zariadení na ochranu ŽP. Rozčleňujú sa na mzdové náklady a ostatné prevádzkové náklady. Súčasťou nákladov organizácie sú aj platby na ochranu ŽP hradené iným subjektom, platby a poplatky štátnym orgánom a organizáciám ako aj súkromným osobám a podnikateľským subjektom.

Mzdové náklady zahŕňajú mzdy, náhrady miezd a príplatky zamestnancov, zabezpečujúcich údržbu, prevádzku a obsluhu zariadení na ochranu ŽP.

Ostatné prevádzkové náklady tvoria všetky ostatné druhy nákladov, spojené s prevádzkou týchto zariadení.

Náklady organizácie hradené iným subjektom zahŕňajú poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám (poplatky za licencie, využívanie pôdneho fondu, ťažbu a dobývanie, platby za znečisťovanie, pokuty a penále).

Platby súkromným osobám a organizáciám predstavujú úhradu nákladov, spojených s využívaním environmentálnych služieb ich špecializovaným poskytovateľom.

Výnosy za ochranu ŽP sú tvorené príjmami, ktoré organizácie získajú za predaj svojich výrobkov a technológií, prístrojov a komponentov na ochranu ŽP iným subjektom. Ide o predaj technológií na ochranu ŽP, ak organizácia takéto vyvinula, alebo odkúpila s právom ďalšieho predaja a za poskytovanie služieb na ochranu ŽP pre iné subjekty, ak takéto v rámci svojej činnosti poskytuje.

Tabuľka 233. Environmentálne príjmy a výdavky podľa súčasného spôsobu štatistického vykazovania za obdobie rokov 2001-2009 (tis. eur)

Oblasť príjmov a výdavkov	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Investície na ochranu ŽP hradené zo štátnych zdrojov	39 680,38	35 543,19	29 592,08	26 455,55	34 090,15	37 940,65	28 480,38	33 791,41	23 499 489
Investície na ochranu ŽP hradené zo zahraničných zdrojov	4 439,62	71 833,10	10 887,61	4 481,18	26 621,52	54 371,64	52 911,11	80 993,16	53 373 146
Bežné náklady na ochranu ŽP spolu	305 691,86	381 238,17	378 062,07	460 930,76	501 228,17	772 654,85	579 300,27	479 121,03	448 593 604
Vnútropodnikové náklady - mzdové	20 319,23	27 975,10	29 120,26	30 272,85	35 451,11	36 878,44	33 857,80	38 770,50	46 512 455

Vnútropodnikové náklady – ostatné	162 397,53	185 193,85	175 604,26	160 957,31	178 350,93	446 790,15	151 397,46	174 234,88	153 430 793
Náklady organizácie na ochranu ŽP hradené iným subjektom Poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám	88 070,27	96 895,17	99 291,24	49 525,33	144 227,58	133 871,07	201 121,95	84 744,07	45 794 542
Platby súkromným osobám a organizáciám	34 904,83	71 174,04	74 046,31	220 108,88	143 198,57	155 115,18	192 889,86	181 371,57	202 855 814
Výnosy z ochrany ŽP Tržby za predaj výrobkov, prístrojov a komponentov	21 903,60	23 559,15	3 519,29	3 684,52	1 726,08	2 157,60	2 821,48	1 560,11	6 024 098
Tržby za predaj technológií	534,95	36,51	1,00	0,00	0,00	431,52	165,97	0,00	2 921 788
Tržby za poskytnuté služby	15 853,45	35 079,53	49 704,61	149 273,05	186 317,47	149 571,80	191 130,58	264 655,12	275 485 788

Zdroj: ŠÚ SR

Ekonomické nástroje

• Platby za znečisťovanie a využívanie prírodných zdrojov

V roku 2009 najvyššia suma za znečisťovanie životného prostredia pochádzala z odplát za vypúšťanie odpadových vôd (10 269 195,66 eur) a pri využívaní prírodných zdrojov najvyššia suma pochádzala z poplatkov za odber podzemnej vody (11 799 321,54 eur).

Tabuľka 234. Príjmy Environmentálneho fondu z vybraných ekonomických nástrojov uplatňovaných v roku 2009

Poplatky	Príjmy (eur)
Poplatky za znečistenie ovzdušia	5 243 759,56
Poplatky za vypúšťanie odpadových vôd	10 269 195,66
Poplatky za ukladanie odpadov	0
Penalizácia za nezaplatenie poplatkov za znečisťovanie ovzdušia	0
Finančné náhrady za zásah do biotopu európskeho významu	147 594,25
Poplatky za odber podzemnej vody	11 799 321,54
Poplatky za prieskumné územia	636 049,17
Poplatky za vydobyté nerasty	2 509 334,01
Poplatky za ukladanie plynov a kvapalín	779 794,39
Spolu	31 385 048,58

Zdroj: Environmentálny fond

• Pokuty uložené orgánmi štátnej správy starostlivosti o životné prostredie

Za porušenie povinností uložených všeobecne záväznými právnymi predpismi ukladajú orgány štátnej správy starostlivosti o životné prostredie pokuty.

Tabuľka 235. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie (tis. eur)

Sektor	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ochrana ovzdušia	54,57	73,69	205,01	61,31	143,66	199,69	117,67	85,11	162,42	128,01
Ochrana vôd	200,42	294,99	194,45	266,55	316,67	351,96	492,33	420,87	396,34	279,13
Odpady	305,82	307,67	124,24	203,45	262,20	232,16	319,82	325,73	309,33	550,25
Ochrana prírody a krajiny	49,72	52,48	117,24	41,66	47,17	53,34	89,72	107,12	1 692,62	73,07
Penále	13,84	140,87	45,04	11,72	18,36	6,37				800,56
Stavebný zákon	36,21	188,24	236,84	123,35	30,44	15,57	8,13		1,59	15,36
Obaly				0,17	0,07	0,03	10,29		9,96	3,32
Prevenca závažných priemyselných havárií				0,13	0,23	1,03	7,50		0,66	0
Obchod s ohrozenými druhmi živočíchov a rastlín				1,43	2,42	2,69	5,31		5,81	2,54

Verejné vodovody a kanalizácie						0,03	0,00		0,80	1,49
Integrované povoloovania a kontrola						4,15	9,43	47,80	104,96	8,44
Genetické technológie a GMO						4,98	1,66	0,10	0,20	0
Geologické práce						0,17				0
Rybárstvo							0,10			0
Spolu	660,59	1 057,96	922,82	709,75	821,22	872,17	1 061,97	986,72	2 684,69	1 862,18

Zdroj: MŽP SR, SIŽP

V roku 2009 najvyššia suma pokút bola udelená v oblasti odpadového hospodárstva (550,25 tis. eur) a v oblasti ochrany vôd (279,13 tis. eur).

Dotácie na realizáciu environmentálnych programov

Environmentálny fond bol zriadený 1. januára 2005 **zákonom č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov**. Environmentálny fond je zameraný na uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie a tvorbu životného prostredia na princípoch trvalo udržateľného rozvoja, pričom kladie dôraz na podporu žiadateľov, ktorí nemajú možnosť získať zahraničnú pomoc (napríklad obce s menej než 2 000 obyvateľmi v prípade výstavby kanalizácie) s cieľom postupného ukončovania rozostavaných stavieb environmentálnej infraštruktúry. V súlade s citovaným zákonom **prostriedky Environmentálneho fondu možno poskytnúť a použiť** na:

- podporu činností zameraných na dosiahnutie cieľov štátnej environmentálnej politiky na celoštátnej, regionálnej alebo na miestnej úrovni,
- podporu prieskumu, výskumu a vývoja zameraného na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia,
- podporu environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie,
- podporu riešenia mimoriadne závažnej environmentálnej situácie,
- podporu odstraňovania následkov havárie a mimoriadneho zhoršenia kvality vôd alebo mimoriadneho ohrozenia kvality vôd ohrozujúcich alebo poškodzujúcich životné prostredie,
- správu fondu,
- odvod do príjmov štátneho rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku,
- na úhradu nákladov za služby vo verejnom záujme na základe rozhodnutia ministra.

Tabuľka 236. Prehľad poskytnutých dotácií v roku 2009

Oblasť dotácií	Počet	Dotácia (eur)
Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	12	1 019 635,00
Ochrana a racionálne využívanie vôd	305	39 053 496,84
z toho: - ČOV a kanalizácie	201	22 384 161,51
- vodovody	88	9 096 063,42
- protipovodňové opatrenia	16	7 573 271,91
Rozvoj odpadového hospodárstva	44	4 360 715,44
Ochrana prírody a krajiny	5	894 554,00
Environmentálna výchova vzdelávanie a propagácia	23	946 899,00
Prieskum, výskum a vývoj	5	2 204 219,00
Havárie	1	16 597,00
Spolu	395	48 496 116,28

Zdroj: Environmentálny fond

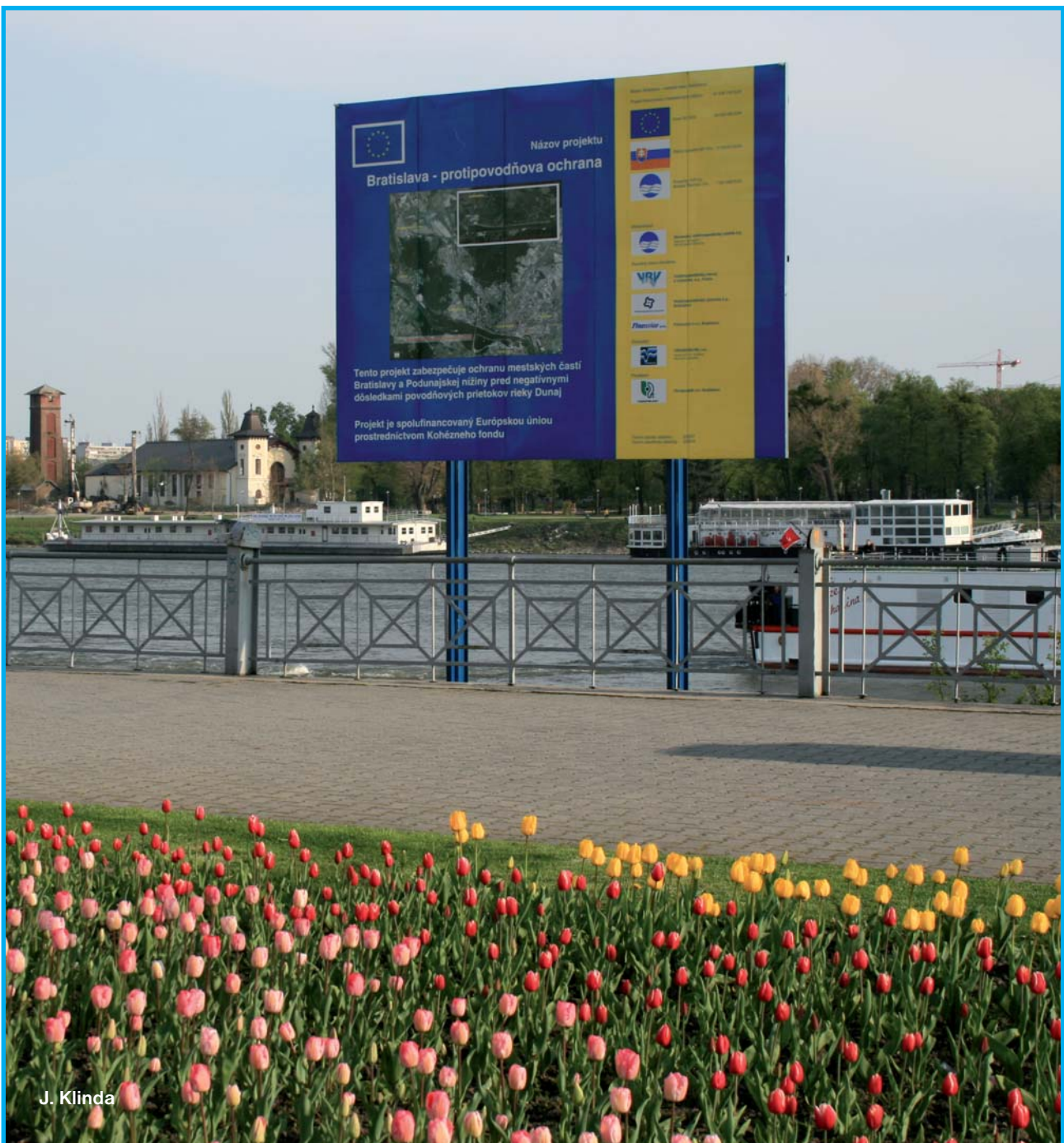
Z celkového objemu poskytnutej podpory formou dotácie **48 997 509,28 eur** bolo v oblasti ochrany a využívania vôd 78,6 % (z toho: 58,0 % ČOV a kanalizácie, 22,3 % vodovody a 19,7 % protipovodňové opatrenia), v oblasti rozvoja odpadového hospodárstva 8,9 %, v oblasti prieskumu, výskumu a vývoja zameraného na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia 4,5 %, v oblasti ochrany ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme použitých 2,1 % finančných prostriedkov, v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie 1,9 %, v oblasti ochrany prírody a krajiny 1,8 %, v oblasti havárií 0,03 %, na riešenie mimoriadne závažnej environmentálnej situácie 1,1 % a na Program obnovy dediny 1,0 %.

Tabuľka 237. Prehľad poskytnutých úverov v roku 2009

Oblasť úverov	Počet	Úver (eur)
Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	0	0
Ochrana a racionálne využívanie vôd	0	0
z toho: - ČOV a kanalizácie	0	0
Rozvoj odpadového hospodárstva	3	3 135 416
Spolu	3	3 135 416

Zdroj: Environmentálny fond

Z celkovej sumy 3 135 416 eur bolo v roku 2009 bolo vyčerpaných 152 369,74 eur. Zvyšok sumy budú žiadatelia čerpať v priebehu roku 2010 z dôvodu skutočne vykonaných prác a služieb.

J. Klinda

Výskum je systematická tvorivá činnosť uskutočňovaná v oblasti vedy a techniky pre potreby spoločnosti a v záujme rozvoja poznania.

§ 2 ods. 1 zákona č. 172/2005 Z.z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja...

• ENVIRONMENTÁLNA VEDA

Veda a výskum

V rezorte životného prostredia sa v priebehu roka 2009 riešili nasledujúce vedeco-výskumné úlohy.

V oblasti hydrológie, meteorológie a klimatológie

- vývoj, adaptácia a údržba predpovedných numerických modelov počasia a vývoj prostriedkov pre výstražnú službu a nowcasting,
- vývoj modelov a aplikácií pre hodnotenie kvality ovzdušia,
- úlohy Národného klimatického programu,
- kódovanie údajov rádiolokátorov,
- normotvorné práce a rozširovanie laboratórnych metodík referenčného laboratória pre imisie a emisie v ovzduší.

Prínosom realizácie uvedených projektov je predovšetkým ich celospoločenský charakter. Výstupy z nich majú využitie v rôznych oblastiach každodenného života obyvateľov. Poskytované informácie sú podkladom pri budovaní investičných celkov, pri rozvoji cestovného ruchu, priamo ovplyvňujú práce v poľnohospodárstve, prevádzku dopravy, činnosti v stavebníctve a pod.. Majú vplyv na rozhodovanie štátnej správy a samosprávy pri predchádzaní škodám na životoch a majetku občanov. Veľký význam majú výstrahy a varovania, informácie o nebezpečných hydrologických a meteorologických javoch, katastrofách a o stave a znečistení ovzdušia.

Výskumné úlohy geologického zamerania

ako hodnotenie, dokumentovanie a mapové zobrazenie zákonitostí geologického územia a geologickej stavby územia SR, hydrogeologických, inžiniersko-geologických pomerov a hodnotenie všetkých druhov nerastných surovín.

Prínosom riešených výskumných úloh bolo získanie ucelených, prípadne čiastkových informácií o geologických zložkách životného prostredia, o aktuálnej geologickej stavbe problémových území SR, o magmatických a hydrotermálnych procesoch a pod. Tieto informácie majú priamy prínos pre hospodárstvo SR, prispievajú k vyhľadávaniu a hodnoteniu surovinových zdrojov, termálnych, minerálnych a podzemných vôd; majú vplyv na hodnotenie územia z hľadiska inžiniersko-geologických pomerov a tvorby a ochrany životného prostredia. V neposlednom rade majú veľký význam pre ďalšie aplikované a nadstavbové geologické disciplíny.

V oblasti jaskyniarskeho výskumu

bola pozornosť venovaná inventarizačnému, geologickému, geomorfologickému, hydrologickému, speleoklimatologickému a biospeleologickému výskumu jaskýň. Realizoval sa mineralogický a mikrobiologický výskum mäkkých sintrov, stopovacie skúšky prúdenia podzemných vôd vo vybraných krasových územiach, monitoroval sa výskyt netopierov v jaskyniach s praktickými aplikáciami na ich ochranu. Prebiehala rekonštrukcia paleogeografického výskytu tatranského poddruhu kamzíka vrchovského z nálezov v slovenských jaskyniach.

Prínosy: výsledky výskumných prác slúžia pre potreby ochrany prírody, ochrany a prevádzky jaskýň, reguláciu antropogénnych aktivít v ochrannom pásme jaskyne. Zabezpečuje sa centrálna evidencia jaskýň na Slovensku – dopĺňovanie a aktualizácia databázy programu D_Speleo a GPS lokalizácia vchodov do jaskýň.

Pálffy Solamón Janos

Zoologický výskum

bol zameraný predovšetkým na chov ohrozených druhov, zabezpečovanie ochrany genofondu, overovanie metodík chovu a odchovu, spracovávanie histórie chovu niektorých ohrozených, ako aj na medzinárodnú spoluprácu a medzinárodné chovné programy. Prebiehal predovšetkým v rámci dvoch úloh: výskum histórie chovu vybraných druhov zvierat a overovanie metodík chovu a odchovu u nasledovných druhov: sokol rároh, plamienka driemavá, syseľ pasienkový a jasoň červenooký. U plamienky pokračovali pozorovania pri vypúšťaní odchovaných mláďat do prírody a zhromažďovanie poznatkov z úspešných odchovov ostatných druhov. Okrem toho sa realizoval zber dát k vývinu mláďat primátov (orangutana a gibona).

Prínosom bola ochrana druhov a ich chov v starostlivosti človeka s využitím vlastného chovného materiálu.

Výskumné projekty vodného hospodárstva a vodohospodársko-ekologických problémov SR boli zamerané napríklad na monitorovanie a hodnotenie stavu vôd, riešenie otázok bezpečnosti dodávky pitnej vody, nakladanie s odpadom z vnútrozemskej plavby na Dunaji, hodnotenie minimálnych prietokov na Slatine a strednom Hrone, vývoj a overovanie technológií pasívneho vzorkovania na monitorovanie emergentných a perzistentných organických znečisťujúcich látok vo vodnom prostredí. Výsledky realizovaných výskumných projektov predstavujú **prínos** pre proces zabezpečovania trvalo udržateľného využívania a ochrany vodných zdrojov, t. z. pre zabezpečenie dostatku a kvality pitnej vody, zabezpečenie vodných zdrojov pre poľnohospodársku produkciu a priemysel a ochranu vodných zdrojov pred znečistením.

V oblasti **biologického výskumu** bola pozornosť venovaná najmä inventarizačnému výskumu navrhovaných ÚEV, faune CHÚ Demänovskej doliny, monitoringu druhov subalpínskeho a alpínskeho pásma, štúdiu a spracovanie dokumentácie územnej ochrany prírody SR. **Výsledky** výskumu sa **využívajú** v praktickej starostlivosti o chránené územia Slovenskej republiky.

V rámci výskumných projektov, týkajúcich sa manažmentu prírodných zdrojov

bola uskutočnená analýza materiálových tokov v manažmente prírodných zdrojov so zameraním na využitie poľnohospodárskej biomasy na energetické účely. Ekonomika a životné prostredie sú vzájomne prepojené prostredníctvom materiálových tokov a energie, ktoré sú hlavnou príčinou environmentálnych problémov.

Hlavnými **prínosmi** projektu bolo vypracovanie pilotnej štúdie o vývoji kompozitných indikátorov materiálových tokov na Slovensku na základe metodologických postupov Eurostatu, špecifikácia možností využitia získaných výsledkov pri príprave koncepčných a strategických materiálov v oblasti surovinovej politiky a v oblasti hodnotenia trvalo udržateľného rozvoja, ako aj možností využitia poľnohospodárskej biomasy na energetické účely v SR pomocou vytvorenej metodiky.

V oblasti **monitoringu životného prostredia** bol realizovaný výskumný projekt GNU - GMES Network of Users (sieť užívateľov GMES). GMES predstavuje európsky program pre globálne monitorovanie životného prostredia a bezpečnosti. **Prínosom** bolo zadefinovanie užívateľov služieb GMES a ich potrieb.

Postupné zhoršovanie životného prostredia Zeme vplyvom niektorých ľudských činností a kolektívnej a individuálnej devastácie prírody v predchádzajúcich obdobiach, ale aj v súčasnosti, v základoch súvisí s prevažne nízkou úrovňou environmentálneho vedomia človeka. Zvyšovanie tejto úrovne a s tým spojené uvedomelé konanie môže bez zvýšených nákladov napomôcť v globálnom meradle k spomaleniu de-gradáčného procesu...

Z Koncepcie environmentálnej výchovy a vzdelávania vlády Slovenskej republiky

• ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

V rámci environmentálnej výchovy boli v roku 2009 uskutočňované:

- I. Výstavy, prezentácie a podujatia
- II. Konferencie, semináre, workshopy, okrúhle stoly
- III. Projekty pre verejnosť.

Výstavy, prezentácie a podujatia

- **My sa nevieme sťažovať nahlas** - 11. ročník súťažnej prehliadky detskej a študentskej tvorby s ekologickým zameraním so zahraničnou účasťou. Výstava bola zaradená medzi podujatia **Envirojari**,
- **Svätोjánske tradície** - agroenvironmentálne vzdelávanie žiakov a študentov spojené s kosením lúk, poznávanie liečivých bylín a tradíciami,
- **Kupujeme si ich životy** - výstava zaoberajúca sa problematikou CITES,
- **Týždeň vedy a techniky** - výstava bola prístupná všetkým návštevníkom ZOO (tematicky bola zameraná na ochranu európskych šeliem),
- **Vážky, Pavúkovce – opradené sieťami a poverami**,
- **Zelený ostrov** - výstava zameraná na spoznávanie Slovenského a Aggteleckého krasu,
- **Zelený plagát** - výtvarné práce žiakov v NP Slovenský kras,
- **Mokrade a výstava CITES**,
- **Minerály Karpatských rudných žíl** - výstava bola zameraná na prezentáciu minerálov rudných žíl neogénnych vulkanitov slovenských, maďarských a rumunských Karpát,
- **Banská Štiavnica vo hviezdach** - výstava bola realizovaná ako súčasť sprievodného programu medzinárodného filmového festivalu Envirofilm, ktorého nosnou témou bol Medzinárodný rok astronómie,
- **Z poľí, lesov, lúk a strání** - výstava insitného maliara zameraná na prírodu, krajinky a portréty hlavne s poľovníckou tematikou,
- **Sládkové kostoly** - výstava prezentovala výtvarné umenie zamerané na stvárnenie slovenských kostolov,
- **Impresie z Banskej Štiavnice a európskych miest** - putovná výstava banskoštiavnického rodáka.

Iné medzinárodného významu:

- **Lokality svetového prírodného dedičstva** - výstava v Španielsku,
- **Dunajské luhy** - spolupráca s Národným parkom Donau-Auen Rakúsko,
- **Čo ostalo po trefohorných lesoch Slovenska** - spolupráca s Múzeom Českého raja Turnov, výstava o drevných opáloch,
- **Alpsko-karpatské medzinárodné kolokvium** - manažment, výskum a stratégie pre budovanie vzťahu verejnosti v chránených územiach,
- **Naturathlon 2009** - príprava sprievodného športového podujatia na území Slovenska v rámci medzinárodného cyklisticko-športového podujatia Naturathlon 2009 organizovaného iniciatívou Green Belt za podpory Bundesamt für Naturschutz,
- **Plagát** - príprava a distribúcia propagačného plagátu k Európskemu dňu parkov a zorganizovanie podujatí v rámci Európskeho dňa parkov,
- Spolupráca medzi **ŠOP SR a Bieščadským NP** (Poľsko) pri tvorbe projektu „Medzinárodným enviropobytom k prehĺbeniu environmentálnej a regionálnej výchovy“,
- **EUROREGIÓN TATRY** - ekovýchovné aktivity v rámci - prezentácia environmentálnych projektov v Poľsku.

Konferencie, semináre, workshopy, okrúhle stoly

- **Program environmentálnej výchovy a vzdelávania v SBM** - zvyšovanie environmentálneho povedomia, zvyšovanie vedomostí žiakov, študentov, pedagógov a verejnosti v oblasti environmentálnej výchovy, skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu v oblasti environmentálnej výchovy
- **Festival kumštu, remesla a zábavy – XII. ročník** podujatia v Banskej Štiavnici. Nosná téma „kov a jeho podoby“ ponúkla priestor širokému okruhu remeselníkov, výrobcov, spracovávateľov
- **Festival 4 živly** – filmová produkcia
- **Deň vedy a techniky** – pri príležitosti Európskeho týždňa vedy a techniky
- **Projekt škola v múzeu** – akcie zamerané na spoluprácu so školami pri zvyšovaní environmentálnej výchovy žiakov a študentov na pôde SBM v Banskej Štiavnici. V rámci projektu bol realizovaný program „Hráme sa na remeselníkov“
- **Letný tábor v múzeu** – popri získavaní zručností v remeselných technikách (tkanie na krosnách, drôtovanie, paličkovanie, výroba handrových bábok, batikovanie viazaním a voskom) sa účastníci mohli zoznámiť so zákulisím muzeálnej práce – dokumentáciou zbierkových predmetov, fotoarchívom, spôsobmi konzervovania jednotlivých materiálov
- **Čo nám tu zanechalo baníctvo** - organizovanie turistických a náučných pochodov v okolí Banskej Štiavnice pod názvom programu „Čo nám tu zanechalo baníctvo“
- **Projekt živá galéria** - spolupráca so školami pri zvyšovaní environmentálneho povedomia žiakov a študentov. Uskutočnila sa výtvarná súťaž pre žiakov s názvom „Kollárova Štiavnica“
- **Odborné konzultácie a terénny prieskum k dizertačnej práci Silická planina**
- Sprístupnenie zbierkového predmetu mesiaca: Pustá jaskyňa – pohľadnica Pustej jaskyne, Filatelistická zbierka múzea, Fragment súkromnej knižnice prof. J. Volka – Starohorského a jeho osobné veci
- **Tábor ochrancov prírody TOP 2009** - 45. ročník spolupráca pri organizácii TOP 2009
- **Stretnutie seniorov Slovenskej ochrany prírody** - podujatie venované 90. výročiu vzniku štátnej ochrany prírody
- **Prebúdžanie jari** remeselnícke variácie, 24.03.2009, zdobenie veľkonočných kraslíc rôznymi technikami, drotárske výrobky a výrobky zo šúpolia, zdobenie veľkonočných medovníkov spojené s predajom
- **Deň Zeme** - blok besied pre študentov stredných škôl pod názvom „Žijú tu s nami na Slovensku“
- **Otvorenie letnej turistickej sezóny** pri príležitosti zahájenia letnej turistickej sezóny sme návštevníkom sprístupnili prvú etapu novej expozície
- **Deň detí v ZOO Bojnice**
- **Krst mláďatka roka** – krst mláďaťa orangutana bornejského. Podujatie poukazovalo na ohrozenosť a dôležitosť ochrany tohto živočíšneho druhu
- **Deň zvierat v Detskej fakultnej nemocnici** v Banskej Bystrici beseda o prírastkoch v ZOO s detskými pacientmi v „nemocničnej škole“
- **Svetový deň vody**
- **Svetový meteorologický deň** - spolupráca so základnými a strednými školami na environmentálnej výchove organizovaní exkurzií na odborných pracoviskách SHMÚ a na príprave vyžiadanych prednášok
- **Deň otvorených dverí na pracoviskách SHMÚ** - ukážky práce na odborných pracoviskách, spojenej aj s premietaním environmentálnych filmov a súťažami pre detských návštevníkov. K tomuto dňu SHMÚ pravidelne aktualizuje propagačné materiály o činnosti odborných pracovísk
- **Konferencia k 30. výročiu vyhlásenia CHKO Horná Orava** a slávnostné otvorenie informačného centra Ústie nad Priehradou
- **7. vedecká konferencia „Výskum, využívanie a ochrana jaskýň“** s medzinárodnou účasťou v Smoleniciach
- **14. odborný seminár v Liptovskej Sielnici** zameraný na problematiku bezpečnosti prevádzkovania sprístupnených jaskýň a na zvyšovanie odborných vedomostí zamestnancov potrebných pri prevádzke sprístupnených jaskýň a výkone sprievodcovskej činnosti
- **Sedimenty vodných tokov a nádrží** - 5. konferencia s medzinárodnou účasťou, odznelo 28 prednášok, na ktorých sa podieľali autori zo Slovenska, Česka a Nemecka
- **Digitalizácia múzejných zbierok, vízie a východiská** – medzinárodné odborné sympóziu venované aktuálnej úlohe slovenských múzeí – problematike prevodu analógovej formy súčastí kultúrneho dedičstva uchovávaného v múzeách do formy digitálnej. Prednášajúci zo Slovenska a Čiech si vymieňali skúsenosti a informovali o stave informatizácie v oblasti kultúry, digitalizácii v pamäťových a fondových inštitúciách a o komplexnej digitalizácii múzejných zbierok
- **100 rokov priemyselnej ťažby hnedého uhlia na Slovensku** – príspevok na medzinárodnej konferencii, ktorú usporiadali Hornonitrianske bane pri príležitosti 100. výročia začiatku priemyselnej ťažby hnedého uhlia na Slovensku pod názvom „História a vývoj ťažby hnedého uhlia na Slovensku v 18. a 19. storočí“
- **Vzorkovníky hornín, minerálov a Mohsovej stupnice tvrdosti** - zhotovovanie vzorkovníkov hornín, minerálov a Mohsovej stupnice tvrdosti určených ako učebná pomôcka na hodiny geológie v rámci predmetu prírodopisu a biológie na ZŠ a gymnáziách

Projekty pre verejnosť

• Veľtrh environmentálnych výučbových programov Šiška 2009

V roku 2009 sa konal XII. ročník Veľtrhu environmentálnych výučbových programov – na tomto podujatí sa stretli ľudia, ktorí sa zaoberajú environmentálnou výchovou, sú ochotní podeliť sa o svoje poznatky a pri aktívnej výmene skúseností načerpať nové podnety a nápady.

• Envirofilm 2009

Medzinárodný festival filmov o životnom prostredí patrí medzi najvýznamnejšie podujatia rezortu životného prostredia. Za 14 rokov svojej existencie sa presadil nielen na domácej pôde, ale aj v zahraničí. Svojou profesionálnou úrovňou a kvalitou súťažných filmov sa zaradil medzi svetové špičky podujatí propagujúcich ochranu a tvorbu životného prostredia.

• Bisel

Tento program sa stal východiskom pre všetky krajiny Európskej únie, aby sa výsledky bioindikácie tečúcich vôd dali porovnávať. Projekt sa zakladá na spojení dvoch momentov, výchovno-vzdelávacieho a vedecko-výskumného, pri praktickom získavaní vedomostí a výchove detí a mládeže k uvedomelému prístupu k prírodným zdrojom, k životu a jeho hodnotám.

Cieľom projektu je bioindikácia tečúcich vôd a ich dlhodobý monitoring zabezpečený prostredníctvom škôl. Do indexu boli vybrané druhy bezstavovcov – viditeľným voľným okom, ktoré sa vyskytujú v celej Európe a ktorým je možné prisúdiť citlivosť na znečistenie vo vodnom prostredí.

• Enersol

Projekt ENERSOL vznikol v roku 2000 a je spoločným programom šiestich európskych krajín – Nemecka, Holandska, Veľkej Británie, Talianska, Českej republiky a Slovenska. Jeho medzinárodný význam spočíval v zjednocovaní odborných textov a výmene skúseností z výuky obnoviteľných zdrojoch energie hlavne na stredných školách.

V roku 2009 sa konal 3. ročník súťaže ENERSOL, ktorý vyhlásila SOS Senica v spolupráci s trnavským VÚC, Krajským školským úradom v Trnave a Ministerstvom životného prostredia SR a zúčastnilo sa na ňom 40 súťažiacich z celého Slovenska. Súťažilo 40 prác zo 14 škôl. Porota vybrala 8 najlepších študentov, ktorí by mali so svojimi prácami reprezentovať svoju školu a zároveň Slovensko na celoštátnej súťaži s medzinárodnou účasťou v Prahe.

V súťažnej časti vystúpili sedemčlenné družstvá a dva víťazné projekty z každej krajiny. Zvíťazil projekt automatického natáčania solárnych panelov a hodnotenie natáčania na konečnú účinnosť solárneho systému z SOU v Kladne. Mimo súťaž vystúpili víťazi národného kola zo Slovenska, ktorí prezentovali funkčný model Stirlingovho motora.

• Danube Day

V júni 1994 bol v Sofii zástupcami podunajských krajín EÚ podpísaný „Dohovor o spolupráci pri ochrane a trvalom využívaní Dunaja“. SR uvedený dohovor ratifikovala koncom roka 1997 a do platnosti vstúpil 22.10.1998. Aktivity v rámci Dohovoru o Dunaji riadi Medzinárodná komisia pre ochranu Dunaja so sídlom Sekretariátu vo Viedni, ktorá v roku 2004 pri príležitosti 10. výročia podpísania „Dohovoru“ vyhlásila 29. jún za Danube Day. 29. júna krajiny ako Rakúsko, Bosna Hercegovina, Bulharsko, Chorvátsko, Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Moldava, Rumunsko, Srbsko, Slovinsko, Ukrajina a Slovensko oslavujú rieku Dunaj. Organizujú aktivity pre odbornú ale aj laickú verejnosť a v rámci environmentálnej výchovy aj pre tých najmenších, aby sa informácie o rieke Dunaj dostali do povedomia verejnosti. Takto v jeden deň súčasne oslavuje krásy rieky Dunaj viac ako 81 miliónov ľudí.

Najšikovnejšie kolektívy získali ocenenia priamo z rúk ministra životného prostredia, ktorý odovzdal ceny aj víťazom národnej súťaže Dunajský majster umenia 2009. Táto medzinárodná súťaž, organizovaná Dunajským environmentálnym fórom a Medzinárodnou komisiou na ochranu Dunaja, spája svojou myšlienkou deti v 13 krajinách Európy. Od vzniku súťaže v roku 2004 vytvorili deti takmer 15 000 prírodných umeleckých diel, ktoré odrážajú ich kreativitu, rozmanitosť a jedinečné prírodné bohatstvo povodia rieky Dunaj. Víťazi národnej súťaže strávia na jeseň roku 2009 v jednom z hlavných miest krajín povodia víkend s bohatým programom a budú sa uchádzať o medzinárodný titul.

Medzinárodná spolupráca

• Vzdelávanie k trvalo udržateľnému rozvoju

V roku 2003 sa v Kiele (Ukrajina) uskutočnila konferencia „Životné prostredie pre Európu“ zo záverov ktorej vyplynul návrh vypracovať Stratégiu k vzdelávaniu k trvalo udržateľnému rozvoju. Na 11. zasadnutí Výboru pre environmentálnu politiku EHK OSN v roku 2004 sa rozhodlo o usporiadaní Zasadnutia zástupcov ministerstiev životného prostredia a ministerstiev školstva členských štátov EHK OSN na vysokej úrovni. Zasadnutie sa uskutočnilo vo Vilniuse (Litva) – na tomto zasadnutí bola stratégia oficiálne prijatá.

Hlavným poslaním ideí trvalého a vyváženého rozvoja je, že ochrana prostredia, ekonomický rast a vývoj ľudstva sú vzájomne na seba naviazané. Zodpovednosť za vytvorenie podmienok pre realizáciu zásad vyváženého rozvoja budú znášať predovšetkým vlády štátov, na základe stratégií, plánov a programov formulovaných v spolupráci so širokými kruhmi, mimovládnyimi organizáciami atď..

Oblasť aktivít environmentálnej výchovy a vzdelávania nadväzuje na rozvoj medzisektorovej spolupráce a opiera sa najmä o spoluprácu subjektov v rámci zriaďovateľskej pôsobnosti samotného MŽP SR ako i MŠ SR i mimovládnych organizácií.

V zmysle plnenia Akčného plánu trvalo udržateľného rozvoja v SR na roky 2005–2010 vznikol nadrezortný poradný orgán ministra životného prostredia a ministra školstva – „Environmentálna komisia“. Komisia vypracovala národnú stratégiu vzdelávania k TUR a pripravila akčný plán k stratégii. Každoročne sa v EHK v Ženeve konajú stretnutia expertov z jednotlivých krajín Vilniuského dohovoru, na ktorých sa prezentujú dosiahnuté výsledky a pokroky v oblasti vzdelávania k TUR.

• Aarhuský dohovor

Aarhuský dohovor je medzinárodná zmluva. Plné znenie tejto zmluvy je Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacím procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia. Je to dôležitý výsledok budovania európskej občianskej spoločnosti a základný nástroj pre politiku životného prostredia. V júni 1998 v dánskom meste Aarhus bol Dohovor predložený na podpis a 30. októbra 2001 vstúpil do platnosti.

Hlavným cieľom Aarhuského dohovoru je dohoda európskych krajín o otvorení sa vlád pre verejnosť vo veciach životného prostredia. Krajiny sa zaväzujú, že budú zverejňovať vládne materiály, ktoré obsahujú informácie o životnom prostredí. Umožnia verejnosti účasť v rozhodovacích procesoch vlád a učinia tieto rozhodnutia transparentnými. Dovolí ľuďom súdiť sa s vládou alebo súkromnými podnikmi, keď neplnia svoje povinnosti.

Informácie o životnom prostredí hovoria o stave životného prostredia a jeho zložiek, ako voda, vzduch, zem, pôda, atmosféra, krajina, prírodné pamiatky; biologickej diverzite, vrátane geneticky modifikovaných organizmov, faktoroch ako látky, hluk, radiácia a aktivity. Informácie môžu byť v písomnej, elektronickej, vizuálnej, akustickej alebo inej forme .

Verejné inštitúcie musia: zbierať informácie o životnom prostredí a rozširovať ich na verejnosti, oznamovať verejnosti aké druhy informácií o životnom prostredí vlastní, podporovať povedomie verejnosti vo veciach životného prostredia, vrátane informácií ako sa k informáciám dostať, ako sa podieľať na rozhodovaní o životnom prostredí a ako získať prístup k spravodlivosti. Každá krajina by mala zabezpečiť, aby sa stále zväčšovalo množstvo informácií, ktoré sú dostupné prostredníctvom elektronických databáz ľahko prístupných verejnosti (čo zahŕňa aj Internet). Každá krajina musí publikovať a distribuovať národnú správu o stave životného prostredia každé tri alebo štyri roky, prípadne aj menej.

Grantový systém na podporu environmentálnej výchovy

• Zelený projekt

MŽP SR od roku 1996 každoročne vyčleňuje zo svojho rozpočtu finančné prostriedky na podporu malých environmentálnych projektov. Táto finančná podpora sa poskytovala v súlade s Výnosom MŽP SR č. 6/2005 zo 16. novembra 2005 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MŽP SR. Grantový program „Zelený projekt“ bol jednou z možností konkrétnej finančnej podpory aktivít environmentálnych mimovládnych organizácií, ktorých cieľom bolo lokálne prispieť k ochrane a tvorbe životného prostredia za participácie cieľových skupín ako adresátov pomoci. Zelené projekty tak predstavovali funkčný nástroj, ktorý napomáhal zvyšovaniu úrovne environmentálneho povedomia obyvateľstva.

Podpora environmentálnych projektov v uplynulých rokoch mala pozitívnu odozvu. Od vypísania prvého ročníka súťaže „Zelený projekt“ bolo už takto podporených vyše 220 projektov.

Realizácia súťaže bola v súlade so Stratégiou štátnej environmentálnej politiky, Agendou 21, Národným environmentálnym akčným programom a ďalšími dokumentmi z oblasti životného prostredia. Podporené projekty boli zamerané na ochranu prírody a revitalizáciu prírodného prostredia.

• Enviroprojekt

Finančná podpora malých environmentálnych programov bola adresovaná školám, školským zariadeniam, centrám voľného času a mimovládnym organizáciám zaoberajúcim sa environmentálnou výchovou a vzdelávaním. Podporu poskytovalo Ministerstvo školstva SR. Do projektu sa zapojilo viac ako 80 škôl a školských zariadení.

• Náučné chodníky

Významnými a veľmi využívanými prvkami infraštruktúry environmentálnej osvetly sú **náučné chodníky**:

- **Rezort životného prostredia**: Slovenská agentúra životného prostredia, Štátna ochrana prírody SR spolu so Správou slovenských jaskýň – 126
- **Rezort pôdohospodárstva**: Lesy SR, Lesnícky výskumný ústav BŠ – 7
- **Rezort školstva**: ZŠ, SOU, CVČ, – 7
- **Samospráva**: Mestské a obecné úrady, informačné centrá, múzeá, ZOO – 57
- **Mimovládne organizácie**: 30

Plánuje sa vybudovať približne **50 nových** náučných chodníkov. V súčasnosti je zaznamenané do určitej miery nekoordinované a živelné budovanie nových náučných chodníkov, najmä samosprávami (napríklad aj v rámci Programu obnovy dediny), bez ich úplnej centrálnej evidencie. Ide v niektorých prípadoch aj o lokality, kde umiestnenie náučného chodníka nie je v súlade so zámermi ochrany prírodných hodnôt územia.